

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τούτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν καταρτίσιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

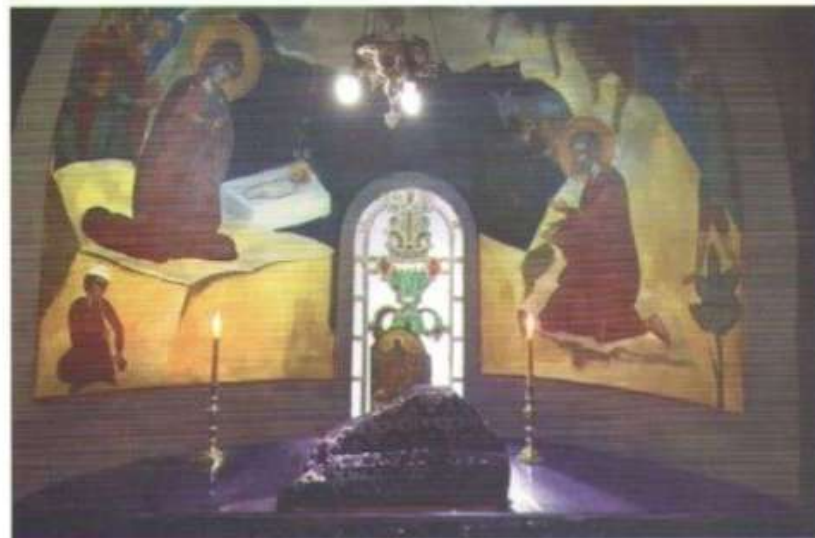
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

(Γ. Εἰκὼν Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἱ. Ν. Ἁγ. Δημητρίου Ἀγρολίων)

Τεύχος 45ον ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ
ΧΙΟΣ

Ἡ Ἁγία Προέβησις Ἱ. Ν. Ἁγ. Γεωργίου Ὁσώμπων Χίου
(Θ. Α. Προσημασμένων Μεγ. Τρίτης (23.04.2019)).

Ἀπονομή Σταυροῦ Ἁγίου Ἰωδάρου εἰς τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον
Νίαν Ἰουστινιανῆς καὶ Πάσης Κόπρου κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ (28.3.2019).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

Λοιθμ. Πρωτ. 257

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ

ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τιμώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Διατρέξαντες ἐν νηστείᾳ καί προσευχῇ τόν δόλιχον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, φθάσαντες δέ τό σωτήριο πάθος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, καθιστάμεθα σήμερον κοινωνοί τῆς χαρᾶς τῆς λαμπροφόρου Ἐγέρσεως Αὐτοῦ.

Τό βίωμα τῆς Αναστάσεως ἀνήκει εἰς τόν πυρήνα τῆς ταυτότητος τῶν Ὁρθοδόξων. Ἐορτάζομεν τήν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ὄχι μόνον κατά τό Ἅγιον Πάσχα καί τήν πασχάλιον περίοδον, ἀλλά κάθε Κυριακήν καί εἰς κάθε Θεῖαν Λειτουργίαν, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε ὀλόφωτος πανήγυρις. Ἡ χριστιανική ζωὴ εἰς ὅλας τὰς πτυχάς τῆς, εἰς τήν θεῖαν λατρείαν, εἰς τήν βιοτήν καί μαρτυρίαν μας ἐν τῷ κόσμῳ, ἔχει ἀναστάσιμον πνοήν, δονεῖται ἀπό τήν νίκην τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ θανάτου καί ἀπό τήν προσδοκίαν τῆς αἰωνίου Βασιλείας Του.

Ὁ ἄνθρωπος δέν δύναται ἀφ' ἑαυτοῦ νά διαχειρισθῇ τόν φόβον καί τό ἀναπόφευκτον τοῦ θανάτου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῆς ζωῆς του καί ὄχι μόνον εἰς τό τέλος τῆς. Ἡ αἰσθησις ὅτι ἡ ζωὴ του εἶναι «πορεία πρὸς τόν θάνατον», ἀνευ ἐλπίδος διαφυγῆς, δέν ὀδηγεῖ εἰς τόν ἐξανθρωπισμόν τῆς ἀναστροφῆς του καί εἰς ἐνίσχυσιν τῆς εὐθύνης καί τῆς μερίμνης του διὰ τό παρόν καί τό μέλλον. Μᾶλλον, ὁ ἄνθρωπος συρρικνώνεται, ἀποκόπτεται ἀπό τὰ οὐσιώδη τοῦ βίου, καταλήγει εἰς τόν κυνισμόν, τόν μηδενισμόν καί τήν ἀπόγνωσιν, εἰς τήν φενάκην τῆς ἀκωλύτου

αὐτοπραγματώσεως καί εἰς τόν ἀχαρίτων εὐδαιμονισμόν τοῦ «φάγωμεν καί πῖωμεν, αὖριον γάρ ἀποθνήσκομεν». Ἡ ἐπιστήμη, ἡ κοινωνική καί πολιτική δράσις, ἡ οικονομική πρόοδος καί ἡ εὐημερία δέν δύναται νά προσφέρουν διέξοδον. Ὅτι εἶναι δημιούργημα τοῦ ἀνθρώπου φέρει τό στίγμα τοῦ θανάτου, δέν σώζει, ἀφοῦ καί αὐτό ἔχει ἀνάγκην σωτηρίας. Ὁ πόθος τῆς αἰωνιότητος δέν καλύπτεται μέ ἐπίγεια ἀγαθά, δέν ικανοποιεῖται μέ τήν παράτασιν τῆς ζωῆς μας καί μέ ὑποσχέσεις ψευδῶν παραδείσων.

Ἡ Ὁρθοδοξία προσφέρει εἰς τόν ἀγῆχρονον λογοκρατούμενον ἄνθρωπον τήν Ἀλήθειαν τοῦ σωτηριώδους Εὐαγγελίου τῆς Αναστάσεως. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους, τό Πάσχα δέν εἶναι ἀπλῶς ἀνάμνησις τῆς Αναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἀλλά βίωσις καί τῆς ἰδικῆς μας ἀναγεννήσεως ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι, πρόγευσις καί βεβαιότης τῆς ἐσχατολογικῆς πληρώσεως τῆς θεῖας Οἰκονομίας. Ὁ πιστός γνωρίζει ὅτι ἡ ὑπαρξιακή πληρότης εἶναι δῶρον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἐν Χριστῷ, ἡ ζωὴ μας μεταμορφώνεται, μετατρέπεται εἰς πορείαν πρὸς τήν θέωσιν. Οἱ χριστιανοί διακρίνονται, κατά τόν Ἀπόστολον Παῦλον, ἀπό τοὺς «λοιπούς», τοὺς «μὴ ἔχοντας ἐλπίδα» (πρβλ. Α' Θεσσ. δ', 13). Ἐλπίζουν εἰς Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶναι, «ἡ ζωὴ καί ἡ Ἀνάστασις ἡμῶν», «ὁ πρῶτος καί ὁ ἔσχατος καί ὁ ζῶν» (Ἀποκ. α', 17 - 18).

Ἡ σωτήριος παρουσία τοῦ Χριστοῦ εἰς τήν ζωὴν μας καί ἡ ἐλπίς τῆς ἐπουρανίου Βασιλείας εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα εἰς τήν χριστιανικὴν ὑπαρξιν, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ καί πραγματώνεται ὡς δημιουργική καί μεταμορφωτική δύναμις ἐν τῷ κόσμῳ. Δέν εἶναι καθόλου τυχαῖον, ὅτι πρὶν ὁ νεωτερικός πολιτισμός κατανοήσῃ καί ἐγκαθιδρύσῃ τόν ἄνθρωπον ὡς δημιουργόν τῆς ἱστορίας, οἱ πιστοὶ ἐκλήθησαν νά καταστοῦν «Θεοῦ συνεργοί» (πρβλ. Α' Κορ. γ', 9). Ἀποτελεῖ πλήρη παρανόησιν τῆς Ὁρθοδόξου αὐτοσυνειδησίας καί τοῦ κοινωνικοῦ καί φιλανθρώπου ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ὑποστηρίζηται ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἐσωστρεφῆς, ἀκοσμική καί ἀδιάφορος διὰ τήν ἱστορίαν καί τόν πολιτισμόν.

Τιμώτατοι ἀδελφοί καί τέκνα ἀγαπητά,

Τό Πάσχα δέν εἶναι ἀπλῶς ἡ μεγαλυτέρα ἐορτὴ καί πανήγυρις τῶν Ὁρθοδόξων. Ἀνάστασις εἶναι ὅλη ἡ πίστις, σύνολος ἡ

εκκλησιαστική ζωή, ολόκληρος ο πολιτισμός της Ορθοδοξίας, ή ανεξάντλητος πηγή, εκ της οποίας άντλεί και τρέφεται ή έσχατολογική όρμη ή της ορθοδόξου βιοτής και μαρτυρίας. Εν τη Αναστάσει και εκ της Αναστάσεως γνωρίζομεν οί πιστοί τόν αιώνιον προορισμόν μας, ανακαλύπτομεν τό περιεχόμενον και τήν κατεύθυνσιν της αποστολής μας εν τώ κόσμω, εύρίσκομεν τό νόημα και τήν αλήθειαν της έλευθερίας μας. Ο κατελθών εν τοίς κατωτάτοις της γής και συντριψίας τας πύλας του Άδου και τό κράτος του θανάτου, αναδύεται εκ του τάφου ως έλευθερωτής του ανθρώπου και άπάσης της κτίσεως. Αυτό τό δώρον της έλευθερίας καλείται ο άνθρωπος νά αποδεχθή έλευθέρως, έντασσόμενος εις τήν «κοινότητα της θεώσεως», τήν Εκκλησίαν, εν τη οποία ή έλευθερία είναι θεμέλιον, όδός και προορισμός. Η χριστοδώρητος έλευθερία βιωται και εκφράζεται ως «αληθεύειν εν αγάπη» (πρβλ. Εφεσ. δ', 15), ως γεγονός κοινωνίας και αλληλεγγύης. «Υμείς γάρ επ' έλευθερία εκλήθητε, αδελφοί μόνον μή τήν έλευθερίαν εις αφορμήν τη σαρκί, αλλά διά της αγάπης δουλεύετε αλληλοις» (Γαλ. ε', 13). Εν τη Εκκλησία «υπάρχομεν μέ τόν τρόπον της Αναστάσεως», αφορώντες εις τήν «κοινήν άνάστασιν» εν τη άνεσπέρω ήμέρα της Βασιλείας.

Μέ αυτάς τας σκέψεις, δοξάζοντες εν καθαρά καρδία τόν Αναστάντα και «νατείλαντα πᾶσι τήν ζωήν» Κύριον, τόν Θεόν «μεθ' ήμών» και «υπέρ ήμών», τόν επαγγειλάμενον έσεσθαι μεθ' ήμών μέχρι τερμάτων αιώνος, και αναβωώντες τόν πασχάλιον πανευφρόσυνον χαιρετισμόν «Χριστός Ανέστη!», δεόμεθα του πανδώρου Ποιητού και Αυτρωτού του κόσμου, όπως καταυγάη τήν ζωήν πάντων ήμών διά του φωτός της πανσωστικής Αναστάσεως Αυτού και χαρίζεται τοίς πᾶσι χαράν πεπληρωμένην και πάντα τά σωτήρια δωρήματα, ίνα ύμνηται και εύλογηται τό πανάγιον και υπερουράνιον όνομα Αυτού.

Φανάριον, Άγιον Πάσχα ,βιθ'

† Ο Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος
διάπυρος προς Χριστόν Αναστάντα
εύχέτης πάντων ύμών.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Αρ. Εγκυκλίου: 38

Αρ. Πρωτ.: 852

Αρ. Διεκπ.: 345

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Πρός
Τόν Ιερόν Κλήρον
και τόν εύσεβή λαόν
της καθ' ήμάς Ιεράς Μητροπόλεως.

Θέμα: «Πασχάλιος Ποιμαντορική Εγκύκλιος».

«Όλβιος τάφος!...»

(Γροπάριον Ζ' ώδής κανόνος Μεγάλου Σαββάτου)

Χριστιανοί μου,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Ο μεγάλος και ουρανοφάντωρ προφήτης Ησαΐας λέγει «Ο ώραίος κάλλει», πού δέν είχε πλέον όμορφιά διότι Τόν είχαν καταστήσει σαν ένα σκουπίδι, αυτό τό χάσμα των όφθαλμών και τό έντρύφημα των καρδιών, πού τό κατέστησαν σαν κάτι βδελυκτό και μισητό και κανείς δέν μπορούσε νά τό κοιτάξει εκτός από μερικούς πού Τόν κοιτάζαν και Τόν έφτυναν, ο Πατήρ έδέχθη νά μπει στον τάφο υπό των παρανόμων, επειδή «βούλεται δείξει αυτώ Φώς και πλάσαι τή συνέσει» εκ του τάφου δηλαδή θά βγει τό Φώς.

Ο Πατήρ θά ἔμενε ἄγνωστος, ἀφώτιστος, ἐάν δέν ἐρχόταν τό δεύτερο, ὁμοούσιο καί συναϊδιο φῶς, τό φῶς τοῦ Χριστοῦ. Καί ὁ Χριστός θά ἔμενε ἀνερμήνευτος σέ ἐμᾶς, ἐάν δέν ἀπεκαλύπτετο τό τρίτο Φῶς, πού εἶναι ἓνα καί τό αὐτό φῶς, τό φῶς τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἡ χαρά τῶν ἀνθρώπων, τό χάσμα τῶν καρδιῶν. Ὡστε τό φῶς πού μᾶς φωτίζει, πού μᾶς δίνει ζωή, ὄντοτητα, ἀρχίζει ἀπό τόν τάφο. Ὁ τάφος εἶναι ἡ ἀφετηρία τοῦ δικοῦ μας φωτός. «Δεῖξαι φῶς» ἢ «δῶσαι φῶς», σύμφωνα μέ ἄλλη γραφή, σημαίνει ὅτι ὁ Πατήρ θά δώσει πάλι τό φῶς εἰς τόν Υἱόν, θά Τοῦ ἀνοίξει πάλι τὰ μάτια τὰ κλειστά, δηλαδή θά Τοῦ δώσει πάλι τήν ζωή, θά ἀναστηθεῖ ὁ Χριστός. Εἶναι προφητεία τοῦ Ησαΐα περί τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

«Καί πλάσαι». Τί θά πλάσει; Δέν τό λέγει ὁ προφήτης, τό ἀποσιωπᾷ, γιά νά μή γίνει ἀκατανόητο τό πνευματικό του νόημα· μόνον λέγει, ὅτι θά πλάσει «τῇ συνέσει», δηλαδή τήν καινούργια γενεά, θά φέρει τόν καινούργιο τρόπο τῆς πνευματικῆς γεννήσεως, τήν γέννηση ἐκ τοῦ τάφου, ἐκ τῆς κολυμβήθρας καί τῆς ἐναρέτου ἀγνῆς καί παρθενικῆς ζωῆς.

Ἐπομένως, ἡ Ἐκκλησία ἀνέβλυσε ἀπό τό τάφο διὰ τοῦ βαπτίσματος. Ἀλλά καί ὅ,τι ἐκλεκτότερο ἔχει ὁ κόσμος βγαίνει ἐκ τοῦ ἰδίου τάφου, ἐκ τοῦ φωτός, τοῦ ἀναπεμπομένου, ἐκ τῆς «πλάσεως», ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν παρθένων.

Ὁ προφήτης σιωπᾷ καί δέν λέγει τί «βούλεται πλάσαι» ὁ Πατήρ, διότι ποιός μπορεῖ νά καταλάβει πῶς γεννῶνται παρθενικῶς οἱ ψυχές; Πόσοι μπόρεσαν νά καταλάβουν πῶς ἡ Παρθένος γέννησε τόν Χριστό; Πόσοι μποροῦν νά καταλάβουν ὅτι ἡ παρθεσία εἶναι ἓνας γάμος καί μία γέννησις Πνεύματος Ἁγίου; Πόσοι μποροῦν νά καταλάβουν ὅτι ἐκ τῶν πνευμάτων καί ἐκ τῶν καρδιῶν, ὄχι ἐκ τῶν μηρῶν, γεννᾶται ὁ Χριστός καί δίνεται στόν κόσμο τό φῶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Ὅλα αὐτά εἶναι κρυμμένα μέσα στόν τάφο τοῦ Χριστοῦ. Τά ἰσάγγελα τάγματα, τά ὅποια θά γίνουν οἱ δικοί Του μάρτυρες, οἱ δικοί Του ὄσοι, οἱ νύμφες τοῦ οὐρανοῦ νυμφίου, εἶναι κρυμμένα μέσα

στόν τάφο. Δέν ὑπῆρξε ὠραιότερο θησαυροφυλάκιο ἀπό τόν τάφο τοῦ Κυρίου, καί ὠραιότερο ἀνοίγμα ἀπό τό ἀνοίγμα τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ. Δέν μᾶς θυμίζει, τό κρύψιμο αὐτό, τά μυστήρια τὰ ἀποκεκρυμμένα ἀπό τοῦ αἰῶνος; δέν μᾶς θυμίζει αὐτό πού ἔλεγε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος «ὅσα ἐπεθύμησαν οἱ προφῆτες καί οἱ ἅγιοι νά δοῦν καί νά καταλάβουν, θά τά καταλάβουν τά ἀπλά παιδάκια, οἱ ψυχούλες οἱ παρθενικές, οἱ ἀνυπολόγιστες ἀπό τόν κόσμο», στίς ὁποῖες ὅμως ἀκουμπᾷ ὁλος ὁ οὐρανός καί ἐμπνέει τά σωθικά τους καί τίς κάνει μύστες τῶν οὐρανόων καί τῶν αἰωνίων;

Χριστιανοί μου,

Ὁ Χριστός εἶναι ὁ μόνος θησαυρός μας, ἐπειδή ὅμως δέν τόν καταλαβαίνει κανένας, εἶναι ὁ μόνος μυστικός θησαυρός μας, ὁ κρυμμένος μέσα στόν «ὄλβιο τάφο». Ποιός μπορεῖ νά καταλάβει τήν ἀγάπη μας γιά τόν Χριστό; ποιός μπορεῖ νά καταλάβει τὰ δάκρυά μας γιά τόν Χριστό; ποιός μπορεῖ νά καταλάβει ὅτι ἀποθνήσκομε ἀληθῶς καθ' ἡμέραν (Α' Κορ. ιε', 31) καί κατά νύκτα γι' αὐτόν;

Ὁ Χριστός μας εἶναι ὁ κεκρυμμένος ἀπό τὰ μάτια τῶν ψυχικῶν καί σαρκικῶν ἀνθρώπων. Τό ἀνοίγμα τοῦ τάφου Τόν ἀνασταίνει, Τόν ἀποκαλύπτει μόνον στά νήπια, τά ὅποια Τόν διάλεξαν καί τόν ἔβαλαν στίς καρδιές τους, δηλαδή στά μάτια τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων.

Ἐνα τέτοιο τρόπο προσεγγίσεως καί ἑορτασμοῦ τῆς Ἀναστάσεως εὐχομαι πατρικῶς νά ἀξιοθῶμεν ἐφέτος ὅλοι.

ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ 2019

Μέ πατρικές εὐχές

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν Μάρκος

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΓΧΘΗ

Τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ανθίμου

Εάν δέν εἶχομεν τήν Ανάστασιν τοῦ Χριστοῦ θά εἴμεθα ἐξ ὀλοκλήρου νεκροί. Τό Βιβλίον τῶν Πράξεων ὑπομνησκει σήμερον ὅτι ὁ Χριστός μετὰ τήν Ανάστασίν Του, ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐνεφανίζετο εἰς τούς μαθητάς Του καί ὠμίλει περί τῶν ἀληθειῶν καί τῶ μυστηρίων τῶν ἀναφερομένων εἰς τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐκτοτε οἱ μαθηταί ἐζῶν διαρκῶς τό θαῦμα τῆς Αναστάσεως, διότι ἡ Ανάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ζωὴ μας, ἡ αἰωνιότης, ὁ Οὐρανός, τό πᾶν. Ἀλλά τά πάντα σήμερον ὀμιλοῦν διὰ τήν Ανάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Τό ἀποστολικόν ἀνάγνωσμα, οἱ ἀναστάσιμοι ὕμνοι, οἱ Προφῆται, οἱ ἱερεῖς, ἡ λαμπροφοροῦσα Ἐκκλησία, ὁ ὀρθρινός οὐρανός, ὁ ἑαρινός ἥλιος, τά ἀγγελικά πνεύματα, ἡ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, αἱ ψυχαί τῶν Χριστιανῶν, πᾶσα ἡ κτίσις πλημμυρίζεται ἀπό τό φῶς τῆς Αναστάσεως. Αἱ ἀμφιβολαί καί ὁ ἀρνητισμός συντριβόνται ἐπάνω εἰς τόν ἐκ τοῦ μνημείου «*ἠρμένον λίθον*». Ἦνοιζαν αἱ πύλαι τοῦ Οὐρανοῦ, ἐξεχύθη ἡ Χάρις, ἐλάβομεν οἱ πάντες νέαν ζωήν, διότι ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὡς λέγει σήμερον ἡ εὐαγγελική περικοπή, *εἶχε μέσα του ζωήν*. Διὰ τοῦτο ἡ παρουσία τοῦ Αναστάντος Κυρίου ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι «*καινή κτίσις*», νέα ζωή, θριαμβευτική πορεία πρὸς τήν ἰδικήν μας ἀνάστασιν. Εάν λάβωμεν τήν νέαν ζωήν, ἐάν ζήσωμεν κατὰ Χριστόν, ἐάν λουσωθῶμεν πνευματικῶς ἐντός τοῦ φωτός τῆς Αναστάσεως, τότε ὁ ἔχων τήν ζωήν καί τό φῶς Χριστός θά εἶναι πάντοτε ἐνώπιόν μας ὡς ζωοποιός καί φωτοδότης ὀλοκλήρου τῆς υπάρξεώς μας.

Εκεῖνου λουτόν ὁ Ὅποιος ἦτο καί εἶναι ἡ ζωὴ ἐορτάζει σήμερον εὐφροσύνως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τήν Ανάστασιν. Ἐπ' αὐτῆς τῆς Θείας Αναστάσεως θεμελιούται ἡ πίστις καί τό κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας· εἶναι ἡ ἀείροος καί ζωηφόρος πηγή, ἐκ τῆς ὁποίας συνεχῶς ἀντλεῖ ἡ Θεία Λατρεία· εἶναι ἡ δικαίωσις τοῦ ἠθικοῦ ἀγῶνος τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι «*ἀεὶ*» εἰς θάνατον παραδίδονται διὰ τήν ζωήν, καθὼς ἀκριβῶς ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς Λόγος ἐτερμάτισε τὰς ἡμέρας τῆς κενώσεώς του καί τόν ἐπὶ γῆς βίον του εἰς τόν σταυρόν καί τόν θάνατον καί ἐθριάμβευσε διὰ τῆς Αναστάσεώς Του ἐναντίον τῶν σκοτεινῶν καί καταλυτικῶν δυνάμεων τῆς ζωῆς. Ἀλλά τήν Ανάστασιν αὐτὴν τόσον καλύτερον τήν νοοῦμεν, ὅσον βαθύτερον δυνάμεθα νά συλλάβωμεν τό «*ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος*», καί ὅτι «*Θεός ἦν ὁ Λόγος*» καί ὅτι «*ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν...*». Ὁ Κύριος εἶπε πρὸς

τήν Μάρθαν· «*ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καί ἡ ζωὴ*» καί ἡμεῖς ἐννοοῦμεν ὅτι, ἐπειδὴ ἀκριβῶς «*ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν*», διὰ τοῦτο ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καί συνανιστᾶ τούς νεκρούς.

Αἱ ὑψηλαί ἀλήθειαι διὰ τό βαρυσήμαντον γεγονός τῆς Αναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καί ἀποκαλύπτονται εἰς τούς πιστούς. Ἀλλ' εἰς τήν ἐποχὴν μας ὄχι μόνον δέν ἔχομεν διάθεσιν νά ἀκούσωμεν ὑψηλὰς ἀληθείας τῆς πίστεως, ἀλλὰ προσδίδομεν ἓνα ὑλιστικόν περιεχόμενον εἰς τὰς ἐορτάς τῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νά εἶναι εὐκαιρίαι ἀναβαπτισμοῦ. Οἱ μαθηταί καί οἱ φοιτηταί περιμένουν ἀπλῶς τὰς διακοπὰς, οἱ ὑπάλληλοι τόν ἐπὶ πλέον μισθόν καί τήν ἀνάπαυσιν, οἱ ἔμποροι καί οἱ ἐπιχειρηματία τήν αὐξησιν τῶν ἐσόδων καί οἱ περισσώτεροι τήν ἐκδρομὴν καί τήν καλοφαγίαν. Καί ὁμως δέν ἔπρεπε νά εἶναι ἔτσι πράγματα. Τό μήνυμα τῆς Αναστάσεως εἶναι μήνυμα ζωῆς καί ἐλπίδος. Ὁλόκληρος ἡ ἐορταστικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Αναστάσεως εἶναι ἀκριβῶς ὅτι ἀντίθετον ἀπὸ ὅσα ὁ σύγχρονος κόσμος ἐπιζητεῖ. Οἱ ἀναστάσιμοι ὕμνοι διδάσκουν, ἐνθουσιάζουν, οἰκοδομοῦν, μεταθέτουν ἐκ τῆς γῆς εἰς τούς οὐρανοὺς, ἀποσποῦν ἐκ τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου καί μᾶς ἐνθαρρύνουν διὰ τῆς ἐλπίδος τῆς Αναστάσεως.

Μέ τόν ἀφθαστον λυρισμόν των, τήν πνευματικότητά των καί τήν βαθεῖαν διδασκαλίαν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεώς μας εἶναι πολυτιμότερα μέσα διδασκαλίας καί κατὰ Χριστόν εὐφροσύνης·

*Αναστάσεως ἡμέρα!
λαμπρυνθῶμεν λαοί·
Πάσχα Κυρίου, Πάσχα
ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν
καί ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν
Χριστός ὁ Θεός ἡμᾶς διεβίβασεν,
ἐπινίκιον ἄδοντας».*

*Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις
καί ὀψόμεθα, τῷ ἀπροσίτῳ
φωτὶ τῆς Αναστάσεως,
Χριστόν ἐξαστράπτοντα
καί Χαίρετε, φάσκοντα*

τρανώς ἀκουσόμεθα,
ἐπινίκιον ἄδοντες.

Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως
εὐφραίνεσθωσαν,
γῆ δὲ ἀγαλλιάσθω
ἐορταζέτω δὲ κόσμος
ὄρατός τε ἅπας καὶ ἀόρατος.
Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται,
εὐφροσύνη αἰώνιος.
(Ἐκ τοῦ Ἀναστασίμου Κανόνοϋ).

Ἰδοὺ λουτόν ὅτι σήμερον ἡ πανευφρόσυνος ἡμέρα τῆς Αναστάσεως τοῦ Κυρίου μᾶς ἀποκαλύπτεται μὲ τὸ βαθύτερον περιεχόμενόν της. Εἰς τὸ βάθος της ἀνευρίσκομεν τὸν πανηγυρισμὸν διὰ τὰ ἐγκαίρια τῆς Οὐρανόϋ Βασιλείας. Ἄς ἐπαναλάβωμεν ὅτι οἰκοδεσπότης εἶναι ὁ Κύριος. Προστασία καὶ σκέπη ὁ Πατήρ ὁ αἰώνιος. Φῶς καὶ χαρὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Μουσικὴ μελωδία οἱ ψαλμοὶ τῶν ἀγγέλων. Τροφή καὶ ποτόν εὐφροσύνης ἡ γνωριμία μὲ τὴν παντοδύναμον Τριαδικὴν Θεότητα. Προσκεκλημένοι οἱ χοροὶ τῶν ἁγίων καὶ τῶν δικαίων. Ἡ σωτηρία ἔχει συντελεσθῆ. Ἡ ζωὴ ἐνίκησε τὸν θάνατον. Ποῖος δὲν θά θελήσῃ νά γίνῃ πολίτης τῆς παραδεισιακῆς πολιτείας, τὴν ὁποίαν ἐνεκαίνιασε πρὸς χάριν μας ὁ Κύριος Ἰησοῦς; Ποῖος δὲν θά πιστεῦσῃ ὅτι ἀξίζει κάθε ἀγὼν διὰ τὴν εἰσοδὸν μας εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Οὐρανοῦ;

Συγκινημένοι ὅλοι κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν καὶ συγκεντρωμένοι ἐν τῷ Πνεύματι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἄς ἐνώσωμεν τὰς ψυχὰς μας εἰς προσευχὴν πρὸς τὸν Ἀναστάντα Λυτρωτὴν μας, διὰ νά μᾶς ἀξιῶσῃ νά ἀναστήσωμεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα μας· νά συγχωρήσωμεν ἀλλήλους, νά ἀπολαύσωμεν τῆς εἰρήνης Του, νά τύχωμεν τοῦ ἐλέους Του καὶ νά ψάλωμεν ἐν ἐνὶ στόματι. «*Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει καὶ ἀλλήλους περιπτυξώμεθα...Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...*».

* Ἀπὸ τὸ βιβλίο «ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ» (Τόμος Γ' - Ἀθῆναι 1971).

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 534
Αριθμ.
Διεκπ. 200

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ 2019

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 37

Πρὸς
τὸν Ἱερόν Κλήρον
καὶ τὸν εὐσεβῆ λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως

Ἀδελφοὶ μου!

Εἴμεθα Ὀρθόδοξοι γιατί βαπτισθήκαμε καὶ ἀνατραφήκαμε πνευματικὰ στοὺς κόλπους τῆς Μιᾶς, Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς, Ὀρθοδόξου Ανατολικῆς Ἐκκλησίας. Σ' αὐτὴν γνωρίσαμε γιὰ πρώτη φορά τὸν Ἕνα στὴν οὐσία καὶ Τριαδικὸν ὅτις ὑποστάσεις μόνον ἀληθινὸ Θεό, ὅπως Τὸν ἀποκάλυψε στοὺς ἀνθρώπους ὁ σαρκωμένος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴν μελετήσαμε τὸ θεόπνευστο βιβλίο τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ διδασθῆκαμε νά τὸ ἐρμηνεύουμε σωστά. Σ' αὐτὴν ἤλθαμε γιὰ πρώτη φορά σὲ ἐπαφὴ μὲ τοὺς θεοφόρους Πατέρες, τοὺς θείους κήρυκες καὶ διδασκάλους τοῦ Εὐαγγελίου, τοὺς μυσταγωγούς τῆς θεϊκῆς ἀλήθειας, τοὺς στυλοβάτες τῆς ἀρετῆς, τοὺς ἀθλητὲς τῆς πίστεως. Σ' αὐτὴν μᾶς περιβάλλει ἡ μυστικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Παραδόσεως ποὺ χορηγεῖ στὴν ψυχὴ μας γλυκιὰτὴ ἀνάπαυση καὶ πνευματικὴ ἀσφάλεια. Σ' αὐτὴν διατηρεῖται ἀμόλυνη καὶ ἀβλαβῆς ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ, ποὺ ὁ Χριστὸς ἔφερε στοὺς ἀνθρώπους. Σ' αὐτὴν ὁ ἑαυτός μας διαπερᾶται βαθειὰ καὶ ζεῖ στο μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ζωὴ μας ξανοίγεται πέρα ἀπὸ τὰ στενά ὄρια τῆς παρούσας βιοτῆς καὶ ἀγκαλιάζει τὴν αἰωνιότητα. Σ' αὐτὴν ζοῦμε μυστικὰ τὴν ὑπερφυῖ ἐνωση τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν θριαμβεύουσα.

Σ' αὐτὴν ἀναπνεύουμε τὸ ἀρωμα τῆς ἀγιότητος καὶ αἰσθανόμεθα τὸν ἑαυτὸ μας νά ζεῖ μέσα στὴ θεία Χάρη τοῦ Κυρίου, ποὺ προσφέρεται

πλούσια μέσα από τὰ ιερά της μυστήρια. Σ'αυτήν ένσωματούμεθα, στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, μυστικά στήν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, ἡ ὑπόστασή μας ἐμπεριχωρεῖται ἀπό τόν σαρκωμένο Λόγο τοῦ Θεοῦ, γινόμεθα χριστοφόροι καί θεοφόροι, μεταφερόμεθα στό ὕψος τῆς θεότητας, ἐνούμεθα μυστικά μέ τόν Θεό, θεοῦμεθα.

Σ'αυτήν τό βίωμά μας εἶναι πνευματικό, διότι τό Ἅγιον Πνεῦμα τήν ἐμψυχώνει τήν ζωοποιεῖ, τήν ἀγιάζει. Σ'αυτήν ὁ θεϊκός Παράκλητος διαπερνά μέ τή Χάρη Του ἀπό παντοῦ τήν ψυχή μας, γίνεται μυστικός ἄρτος, πνευματικό ὕδωρ, ἐσθῆς καί ρούχο, ἀέρας, ὑπερφυσικός κάτοικος τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός μας, καθοδηγεῖ τό πνεῦμα, ὅπως θέλει καί ὅπου θέλει, μᾶς ἐγκαθιστᾶ «εἰς νομάς χαρισμάτων», μᾶς φωτίζει, μᾶς ἀγιάζει, μᾶς ἐξυψώνει.

Σ'αυτήν λατρεύουμε τόν Θεό, ὅπως πρέπει, ζώντας τήν θεία ἀλήθεια, τό μυστήριο τῆς Θείας Οἰκονομίας. Σ'αυτήν αισθανόμεθα τόν Θεό νά κατεβαίνει μέχρις ἐμᾶς καί τόν ἑαυτό μας νά ἀνυψώνεται μέχρι τό θρόνο τοῦ Θεοῦ.

Σ'αυτήν ζοῦμε κάτω ἀπό τό φῶς τῆς αἰωνιότητος. Ὁ χρόνος ἀναχωνεύεται στήν αἰωνιότητα ἤδη ἀπό αὐτήν τήν ζωή, ἡ ψυχή μας, ὡς ἄλλη νόμφη πνευματική, στολισμένη καί καλλωπισμένη, προγεύεται τήν ἀνείπωτη εὐτυχία στόν οὐράνιο νυφικό θάλαμο τοῦ Χριστοῦ, ἀκούγοντας ἀπ' αὐτόν τόν κόσμο τὰ γαμήλια ἄσματα τῶν μυστικῶν γάμων τοῦ Κυρίου, τῆς χαρισματικῆς ἐνώσεως ὅλης τῆς ὑποστάσεώς μας μέ τήν Ἁγία Τριάδα.

Ἀδελφοί μου!

Ἡ ἔνωση αὐτή μέ τήν βοήθεια τῆς Θείας Χάριτος ἀποτυπώνεται λαμπρά μέ πολλή ἀσκησιήν καί πλήρη σωματική καί πνευματική κάθαρση, καθὼς καί μέ οὐράνιες καί θεουργικές ἀρετές στό θεόμορφο πνεῦμα τῶν ἁγίων, καθισταμένων ἱκανῶν γιά μυστικές πτησεις καί ἀγαπητικῆς ἔκστασης. Ἐκεῖ βλέπουν τόν Θεό καί γεύονται τήν θεία ζωή στόν Παράδεισο.

Αὐτή εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας! Αὐτή εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία μας!

Ἐρχου καί ἴδε!

Μέ πατρικές εὐχές

•Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

«Τολμήσας...»

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν κ. Μάρκου

Τό μέγα καί φοβερό γεγονός ἔχει συντελεστεῖ πάνω στό Γολγοθά. Τά χέρια πού ἔδωσαν φῶς στοὺς τυφλοὺς, τὰ πόδια πού ὄργωσαν τῆ Γαλιλαία εἶναι καρφωμένα πάνω στό Σταυρό. Τά χεῖλη πού μίλησαν ὅπως κανεῖς μέχρι τώρα, σφραγίστηκαν ποτισμένα ἀπό «ὄξος μετά χολῆς μεμειγμένον». Ποιός θά βρεθεῖ ν' ἀποκαθλώσει τό Πανάγιο Σῶμα καί νά τό ἐνταφιάσει, ἀνοίγοντας τό δρόμο γιά τή ζωηφόρο Ἀνάσταση;

Τότε ἐμφανίστηκε «Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής» καί «τολμήσας εἰσήλθε πρὸς Πιλάτον καί ἤτησατο τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ».

Ναί, χρειάζοταν τόλμη γιά ν' ἀψηφήσει τή στρατιωτική ἰσχύ τῶν Ρωμαίων.

Ναί, χρειάζοταν τόλμη γιά νά κλείσει τ' αὐτιά του στίς ἰαχές τοῦ ὄχλου.

Χρειάζοταν τόλμη γιά νά ἀδιαφορήσει γιά τίς ἀποδοκιμασίες τῶν βουλευτῶν τοῦ Συνεδρίου, οἱ ὁποῖοι οὐρλιαζαν κατά τοῦ Χριστοῦ.

Χρειάζοταν τόλμη γιά νά μὴν ὑπακούσει στίς διαταγές τοῦ Ἀρχιερέως Καϊάφα, ὁ ὁποῖος λυσομανοῦσε στό ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεανθρώπου.

Χρειάζοταν τόλμη γιά νά ὁμολογήσει ὡς Κύριο καί Θεό του Ἐκεῖνον πού ἄλλοι ἀρνήθηκαν.

Σήμερα ὁ Ἐσταυρωμένος μπροστά στό Ἱερό θυσιαστήριο μᾶς καλεῖ, μᾶς περιμένει νά γευθοῦμε τό Δεῖπνο τῆς Βασιλείας Του.

Χρειαζέται τόλμη νά ὁμολογήσουμε τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό ὡς Σωτήρα καί Θεό μας.

Χρειαζέται τόλμη νά Τόν ὁμολογήσουμε μπροστά στά μάτια μιᾶς ἀνθρωπότητας πού ἔχοντας χάσει τό στίγμα τῆς ἀγωνίζεται χωρὶς σωσίβιο στήν τρικυμία τῆς πεπλανημένης ἐποχῆς μας.

Χρειαζέται τόλμη νά βάλουμε τόν Μόνον Ἀγαθόν πάνω ἀπ' ὅλους τοὺς συγγενεῖς καί τοὺς φίλους μας καί νά πολιτευτοῦμε κατά τίς ἐντολές Του.

Χρειαζέται τόλμη ν' ἀρνηθοῦμε ἐφήμερες δόξες καί ἀξιώματα πού ἀπαιτοῦν σάν ἀντάλλαγμα τήν ἀπομάκρυνσή μας ἀπὸ Ἐκεῖνον.

Χρειάζεται τόλμη νά θυσιάσουμε τή ζωή μας, γιά νά κερδίσουμε τή Ζωή.

Χρειάζεται τόλμη ν' αγαπήσουμε τούς έχθρους μας, νά ἐλεήσουμε τούς ἀδικούντας μας, νά εὐεργετήσουμε τούς κακοποιούντας μας.

Χρειάζεται τόλμη νά δυσαρεστήσουμε κάποιους πού ἔχουμε ἀνάγκη, γιά νά εὐαρεστήσουμε τό Θεό.

Χρειάζεται τόλμη ν' ἀποβάλλουμε τό διάτρητο χιτῶνα τῆς ὑποκρισίας καί νά ὁμολογήσουμε μπροστά στό Θεό, κατά τό Μυστήριό τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, τά ἀμαρτήματά μας γιά τά ὅποια θά πρέπει νά μετανοήσουμε.

Χρειάζεται τόλμη γιά νά ὑποτάξουμε τά σωματικά καί ψυχικά μας πάθη.

Χρειάζεται τόλμη γιά νά ἐνδυθοῦμε «χιτῶνα φωτεινόν», ὥστε νά γίνουμε σκευή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Χρειάζεται τόλμη γιά νά ἀποστραφοῦμε τούς δυνατούς τῆς γῆς καί νά ἐλευθερωθοῦμε ὑποτασσόμενοι στόν Παντοδύναμο Θεό.

Χρειάζεται γιά ὅλα αὐτά ἡ τόλμη πού μᾶς παρέχει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν Τοῦ τῆ ζητήσουμε μέ θερμή προσευχή.

Τότε καθένας μας «τολμήσας» θά ζητήσει τό Ἐλεος τοῦ Θεοῦ. ΑΜΗΝ.

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ

* * *

- Εκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Απευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ιερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρών καί Οίνουσσών - Κων. Αμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ιστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Η «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αυτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστών, ὑπέρ τοῦ κατηχητικού καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ΥΜΝΟΙ ΡΩΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΛΩΔΟΥ

Τοῦ Ἀθανασίου Κομίνη,
Καθηγητοῦ Βυζαντινῆς Φιλολογίας Φιλοσοφικῆς Ἀθηνῶν.

Εἰς τόν Ἰωσήφ. Τῆ ἁγία καί Μεγάλη Δευτέρα (δύο ὕμνοι)

*

Α'. Εἰς τόν σώφρονα Ἰωσήφ ὁ Ρωμανός ἀφιέρωσε δύο ὕμνους. Εἰς τόν πρῶτον ἀναλίσκεται εἰς τήν διηγηματικήν ἀπόδοσιν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰωσήφ καί τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατά τήν Π. Δ. Μεταξύ τῶν ἱστορουμένων εὐρίσκει εὐκαιρίαν νά ψυχογραφήσῃ τά πρόσωπα καί κυρίως νά πλέξῃ τό ἐγκώμιον τῆς σωφροσύνης καί καλεῖ: *Οἱ ἄνθρωποι πάντες σωφροσύνην ποθήσωμεν... τῆ εὐχῇ πάντοτε σχολάζοντες καί κράζοντες· Ἰ: «Μέγας μόνος Κύριος «σωτήρ ἡμῶν.»: ἰ (οἶκος μ'), ὅπερ ἀποτελεῖ καί τό ἐφύμνιον τοῦ ὄλου ὕμνου.*

Β'. Ὁ δεύτερος ὕμνος τοῦ Ρωμανοῦ εἰς τόν Ἰωσήφ εἶναι ἀσφαλῶς ὑπέρτερος τοῦ πρώτου. Μόνον παρεμπιπτόντως ἀναφέρεται εἰς τήν ἱστορίαν τοῦ Ἰωσήφ καί τῶν ἀδελφῶν του, ἐνῶ δραματοποιεῖ τήν σκηνήν τοῦ σώφρονος πειραζομένου ὑπό τῆς γυναικός τοῦ Πετεφρῆ. Καί ναί μὲν τό ποίημα εἶναι ὕμνος πρός τήν σωφροσύνην, ἕνα ἀληθινόν ἔπος ὅπως τό χαρακτηρίζει ὁ ἴδιος ὁ ποιητής εἰς τήν ἀκροστιχίδα, ἀλλ' ἐξ Ἰσου ἐγκωμιάζεται καί τό ἀδούλωτον φρόνημα:

Καί πέπραμαι μὲν σώματι, ἐλεύθερος δ' εἰμί τῆ γνώμη (ιβ') ἀναφωνεῖ ὁ Ἰωσήφ, ὁ δέ Ρωμανός ἐντάσσει τήν σωφροσύνην εἰς σύστημα ἀρετῶν:

*Τίνα δέ τήν ἀρετήν νοῶμεν; φιλοσοφίαν ὁρῶμεν ταύτην-
τέχνη γάρ ἐστὶ τῶν τεχνῶν, ὡς ἀκούομεν,
τῶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη τυγχάνουσα·*

*φρόνησιν καί ἀνδρείαν τούς ἀνθρώπους διδάσκει,
ἔτι δέ σωφροσύνην καί δικαιοσύνην (οἶκος α').*

Ἐπομένως δέν εἶναι μεμονωμένη ἀρετή, ἀλλά προϋποθέτει ὀλόκληρον τό οἰκοδόμημα τῶν ἀρετῶν ἐντός τοῦ ὁποίου ἀξιοποιεῖται καί αὐτή.

Εἰς τὰς ἑ' παρθένους. Τῆ ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ
(δύο ὕμνοι)

Καὶ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς παραβολῆς τῶν ἑ' παρθένων ὁ Ρωμανὸς ἀφιέρωσε δύο ὕμνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν μεγάλως ταραχθῆ διὰ μέσου τῶν αἰώνων, προφανῶς διότι πολὺ ἠγαπήθησαν, κατ' ἐπανάληψιν ἀντεγράφησαν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠλλοιώθη ἡ ἀρχικὴ αὐτῶν μορφή. Ἰσως πάλιν νὰ ὀφείλεται ἡ τοιαύτη συγκεχυμένη παράδοσις εἰς ἀλλεπάλληλον ἐπεξεργασίαν τοῦ κειμένου ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ ποιητοῦ.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς μᾶς αἰφνιδιάζει· δὲν εἶναι ὁ ὕμνος τῆς παρθενίας, ἀλλὰ τὸ ἐγκώμιον τῆς φιλανθρωπίας, θέμα τὸ ὁποῖον συγκινεῖ ἰδιαιτέρως τὸν ποιητὴν. Τὸ ὁμολογεῖ ἐξ ἄλλου ὁ ἴδιος εὐθύς ἐξ ἀρχῆς:

Τῆς ἱερᾶς παραβολῆς τῆς ἐν εὐαγγελίῳ

ἀκούσας τῶν παρθένων

ἐξέστην, ἐνθυμήσεις καὶ λογισμοὺς ἀνακινῶν,

πῶς τὴν τῆς ἀχράντου παρθενίας ἀρετὴν

αἱ δέκα μὲν ἐκτήσαντο,

ταῖς πέντε δὲ παρθένοις ἐγένετο ἄκαρπος ὁ πόνος,

αἱ δὲ ἄλλαι ταῖς λαμπάσιν ἐξήστραπτον τῆς φιλανθρωπίας

(Α' οἶκος α').

Μετὰ ταῦτα ὁ ὕμνος ἐξελισσεται δραματικῶς. Εἰκονίζεται μὲ ἔντονα χρώματα ὁ ἀγὼν τῶν τὴν παρθενίαν ἀσκούντων γενικῶς:

κἂν πάσης ἀρετῆς σωρεύουσιν φόρτον,

εὐσπλαγχίας δὲ εἰσι γεγυμνωμένοι,

τοῖς πρὸς οὐρανὸν λιμέσιν οὐ προσορμῶσιν (Α', Οἶκος δ')

Ἀπασῶν μείζον' ἀρετῶν τὴν ἐλεημοσύνην

ὁ πάντων κριτῆς κρίνας

παρέδωκεν ἀνθρώποις διδάξας τὴ παραβολὴν (Α', Οἶκος ε').

Ἀλλαχοῦ πάλιν:

Νικᾷ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἡ ἐλεημοσύνη ἢ ὄντως λαμπροτέρα

πασῶν προκαθημένη τῶν ἀρετῶν παρά θεῶν (Α', Οἶκος θ').

Ὅταν δὲ αἱ μωραὶ παρθένοι θά ἀναπτύξουν εἰς τὸν δίκαιον κριτὴν μὲ φλύαρον ἐπιχειρηματολογίαν ὅτι τὰ πάντα ἐπραξαν ἵνα κομίσουν τὸν ἀφθαρτον στέφανον, ὁ Ἰησοῦς θά ἀποκριθῆ διὰ λόγων

τούς ὁποίους εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἀνέπτυξεν εἰς τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμά του:

τούς ξένους δεομένους παρῆιδετε καὶ τούς ἀσθενοῦντας·

οὐδεμίαν τοῖς πεινῶσιν ὠρέξατε χεῖρα βοηθείας·

ὑπόκρισις ὑμᾶς ἐξέθρεψε μόνη·

ἐσυμνύνεσθε ἀεὶ τῇ ἀπηλείῳ·

κρούουσι πτωχοῖς δλωσ οὐκ ἐβοηθεῖτε·

πῶς οὖν ζητεῖτε

! τὸν ἀφθαρτον στέφανον; ! (Α', οἶκος ιθ').

Εἰς αὐτὸν τὸν αὐστηρὸν τόνον θά συνεχίσῃ ὁ κριτῆς ὑπομνήσκων εἰς τὰς μωρὰς τούς ξένους, τούς γυμνοὺς, τούς ἐν φυλακαῖς καὶ δεσμοῖς καὶ ἀσθενείαις κατακειμένους, θά χαρακτηρίσῃ δὲ τὴν ἑλλειψιν φιλανθρωπίας ἀπανθρωπίας.

Ὁ β' ὕμνος ὑπὸ τὸ αὐτὸ πρῖσμα εἶναι παρότρυνσις τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ψυχὴν, ὅπως ἀναλογιζομένη τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως γρηγορῇ καὶ φιλανθρώπως διάκειται πρὸς πάντας.

Θά ἠδυνάμεθα ἐν κατακλείδι νὰ χαρακτηρίσωμεν τούς ὕμνους αὐτούς τοῦ Ρωμανοῦ ὡς ποιητικὸν δοκίμιον φιλανθρώπου Χριστιανικῆς ἠθικῆς ἐνεχούσης μηνύματα ἀνανεωτικὰ ἰδίᾳ διὰ τὴν ἐποχὴν μας.

Εἰς τὴν πόρην. Τῆ ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τετάρτῃ (δύο ὕμνοι)

Κύριον θέμα τοῦ παρόντος ὕμνου εἶναι ἡ ἀληθὴς μετάνοια καὶ συντριβὴ ἢ συνοδευομένη ἀπὸ τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν τῆς ἀλλαγῆς.

Ὁ ποιητὴς ἐπιμένει εἰς τὴν ἀντίθεσιν ὅτι ὁ ἴδιος ἐνῶ γνωρίζει τὸ καλὸν ἐμμένει εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἐλπίζων εἰς τὴν μακροθυμίαν ζητεῖ τὴν βοήθειαν. Παρά ταῦτα παροτρύνει τούς πιστοὺς.

Ἀναπαριστᾷ τὰ διαμειφθέντα μεταξύ πάντων τῶν προσώπων τῆς διηγήσεως, τόσο ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Γραφῆς, ὅσον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁμιλιῶν τῶν πατέρων, καὶ προεκτείνει μὲ τὴν φαντασίαν του τὰ σκηναῖα. Ἐξετάζει ψυχολογικῶς τούς τύπους τῶν ἀνθρώπων, τούς διαλογισμούς τῶν παρακολουθησάντων τὴν ἐνέργειαν τῆς

πόρνης τῆς ἀλειψάσης μύρω τόν Κύριον καί δίδει προεκτάσεις ψυχολογικοῦ δράματος. Ὁ λόγος τοῦ ποιητοῦ παισιωμένος ὁμως εἰς τήν θείαν ἀγάπην ὁμοιάζει ἐρωτικός. Ἰδοῦ πῶς ὁμιλεῖ ἡ πόρνη πρὸς τόν μυροπράτην:

*Δός μοι, εἰ ἔχεις, ἐπάξιον μύρον τοῦ φίλου μου,
τοῦ δικαίως φιλουμένου καί καθαρῶς,
τοῦ πυρώσαντός μου μέλη καί τούς νεφρούς καί τήν καρδίαν·
μηδέν περί τιμήματος νῦν ἀμφιβάλῃς μοι·
κάν δέοι μέχρι δέρματος καί τῶν ὀστέων μου,
ἐτοίμως ἔχω τοῦ δοῦναι, ἵν' εὐρω τί ἀποδοῦναι
τῷ σπεύσαντι καθᾶραι με ἐκ τῆς ὕλης
! τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.!*

Ἡ τελευταία αὕτη φράσις θά ἀποτελέσῃ καί τό ἐφύμνιον τοῦ ὄλου ὕμνου.

Τῆ ἁγία καί Μεγάλῃ Πέμπτῃ (δύο ὕμνοι)

Δύο ὕμνοι τοῦ Ρωμανοῦ μᾶς ἐσώθησαν διά τήν ἁγίαν καί Μ. Πέμπτῃν. Ὁ πρῶτος ἀναφέρεται εἰς τήν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, ὁ δεύτερος εἰς τήν ἄρνησιν τοῦ Πέτρου.

Βεβαίως πλείονα καί μείζονα εἶναι τά γεγονότα τῶν ὁποίων μνεῖαν ποιεῖται ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία: εἶναι ὁ Μυστικός Δεῖπνος καί ἡ καθιέρωσις τῆς θείας Εὐχαριστίας, εἶναι ὁ Νυκτῆρ καί ἡ κορύφωσις τῆς ἀντιθέσεως ἀνθρώπου καί Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ὑπομένει, ὀδυνᾶται, ταπεινοῦται, ἀγαπᾷ, συγχωρεῖ, προσεύχεται. Ὁ ἄνθρωπος τόν ἀπολακτίζει, τόν προδίδει, τόν ἀρνεῖται, δέν ὑπομένει οὔδὲ σμικρὰς καί προσκαίρου κακουχίας.

Α' Εἰς τόν α' ὕμνον τῆς προδοσίας ὁ Ρωμανός εὐρίσκει εἰς πλήρη ἀμνηχανίαν νά κατανοήσῃ τήν ψυχολογίαν τοῦ προδότου, δέν ἀφίνει νά φανῇ οὔδέ ἴχνος συμπαθείας δι' αὐτόν, ἐνῶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ὁ Ρωμανός εἶναι φιλανθρωπότατος. Μαστιγώνει τήν προδοσίαν μέ τά ποταπά ἐλατήρια. Ἐπιστρατεύει ὅλα τά βάρεα ἐπίθετα μέ τά ὅποια παρουσιάζει τόν προδότην, πρὸς ὃν ἀντιθέτει τήν ἄκραν ἀγάπην, τήν ἄκραν ταπείνωσιν, τήν ἄκραν φιλανθρωπίαν. Ἰδοῦ ὀλίγοι στίχοι ἐκ τῶν πρώτων τοῦ ὕμνου αὐτοῦ:

*Τίς ἀκούσας οὐκ ἐνάρκησεν ἢ τίς θεωρήσας οὐκ ἐτρόμασε
τόν Ἰησοῦν δόλῳ φιλούμενον,*

τόν Χριστόν φθόνῳ πωλούμενον

τόν Θεόν γνώμῃ κρατούμενον;

ποία γῆ ἤνεγκε τό τόλμημα;

ποία δέ θάλασσα ὑπέφερεν ὀρώσα τό ἀνοσιούργημα;

πῶς οὐρανός ὑπέστη, πῶς δέ αἰθήρ συνέστη,

πῶς καί ὁ κόσμος ἔστη

συμφωνουμένον, πωλουμένον τότε, προδιδόμενον τοῦ κριτοῦ;

! Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν,

ὁ πάντων ἀνεχόμενος καί πάντας ἐκδεχόμενος.! (οἶκος α')

Β' Διάφορος εἶναι ἡ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ ἐναντι τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων καυχθέντος ὅτι οὔδέν ἐμελλε νά τόν χωρίσῃ ἀπό τόν Διδάσκαλον καί μετ' οὐ πολύ ἀρνηθέντος τρίς αὐτόν ἐκ φόβου, δειλίας καί ἀισχύνης.

Καί ἐδῶ ὁ ποιητής εἶναι ἐφευρετικώτατος εἰς δραματικά στοιχεῖα. Ἡ ψυχογραφία του εἶναι ἀκριβεστάτη. Ὁ Ἰησοῦς ἐκτιμᾷ τήν πρόθεσιν, τήν μετάνοιαν, συνεκτιμᾷ τήν συρροήν τῶν ἀντιξῶων περιστάσεων καί γνωρίζων τή ἀσθενῆ φύσιν τοῦ ἀνθρώπου τόν συγχωρεῖ. Δι' αὐτό ὁ ποιητής παρεμβάλλει εἰς τόν ὕμνον του τρία βασικά διδάγματα:

α) Δέν πρέπει κανεὶς νά ἐμπιστεύεται εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις, ἀλλά καί εἰς τήν ἐπικουρίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

β) Καί οἱ ποιμένες (ιερεῖς καί ἐπίσκοποι) εἶναι ἐξ Ἰσου ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς αὐτάς ἀδυναμίας καί εἰς τούς αὐτούς κινδύνους πού ὑπόκεινται καί οἱ λοιποὶ πιστοί· διά τόν λόγον αὐτόν ὀφείλουν οὐ μόνον νά ζητοῦν τήν θείαν χάριν, ἀλλά νά μὴ εἶναι σκληροὶ καί ἀπάνθρωποι ἐναντι τῶν ἁμαρτωλῶν.

γ) Ἡ θεία εὐσπλαχνία καί ἡ φιλανθρωπία παρέχονται πάντοτε εἰς τούς ἐλικρινῶς μετανοοῦντας. Ἀξίζει νά ἴδωμεν μόνον ἓνα οἶκον καί ἐκ τοῦ δευτέρου τούτου ὕμνου· εἶναι ἡ περιγραφή τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ Πέτρος συνέρχεται μετὰ τήν φωνήν τοῦ ἀλέκτορος:

Ἀκούσας τοῦ ὄρνιθος ὁ Πέτρος φωνήσαντος

εὐθέως ἐκράυγασε

κωκυτόν μετὰ δακρῶν· «Οἶμοι, οἶμοι, ποῦ ἀπέλθω, ποῦ στῶ;

ποῦ δέ φανῶ;

τί λέξω, τί φράσω; τί ἀφήσω, τί λήψομαι;

τί πράξω, τί πάθω; τί ὑποστῶ;

ποιαν θρηνήσω μου πληγὴν, πρώτην, δευτέραν;
 τριπλὴ γάρ ὀδύνη ἐπῆλθεν ἐμοί·
 τρισσῶς ὁ δολερὸς ἔβαλέ με τὸν ἀφελῆ·
 ἀφανῶς ἔτοξεύθη, φανερώς κατεβλήθη·
 ποῦ τὸν νοῦν (νῦν) ἐμετεώρισα καὶ οὐκ ἔκραξα·
 I: «σπεῦσον, σῶσον, ἅγιε, τὴν ποιμνὴν σου»::I (οἶκος ιη')

Τῆ ἁγία καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ (δύο ὕμνοι)

Ἡ ἀποκορύφωσις τοῦ θείου δράματος ἦτο φυσικὸν νὰ συγκινήσῃ τὸν μέγιστον Χριστιανὸν ποιητὴν περισσότερον παντός ἄλλου θρησκευτικοῦ θέματος. Οὕτως σώζονται σήμερον τρεῖς ὕμνοι δυνάμενοι νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν ἁγίαν καὶ Μ. Παρασκευὴν καὶ πέντε διὰ τὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασιν ἀπὸ κοινοῦ. Βλέπετε τὸν ποιητὴν ἐνδιέφερεν ἡ οὐσία καὶ ὄχι ὁ τύπος.

Α' Ἡ παράστασις τοῦ θείου δράματος εἰς τὴν τέχνην τοῦ λόγου, τοῦ μέλους, τοῦ χρωστήρου, τῆς σμίλης κλπ. ἠκολούθησε διαφορετικὸν δρόμον εἰς τὴν Ανατολὴν καὶ τὴν Δύσιν. Τοῦτο δύναται νὰ ἀποδοθῆ καὶ εἰς τὴν διάφορον ψυχολογίαν τῶν λαῶν τῆς Ανατολῆς καὶ τῆς Δύσεως καὶ εἰς τὴν διάφορον δομὴν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἐκεῖ ἡ Θεοτόκος θά γίνῃ τὸ ἐπίκεντρον καὶ, ἐκτός τοῦ γνωστοῦ Stabat Mater καὶ τῆς Pietà, θά ἔχωμεν τὴν Θεοτόκον τῶν δακρῶν, τὴν Θεοτόκον τῶν σπασμῶν, τῶν στεναγμῶν κλπ. Παρ' ἡμῶν ἡ Θεοτόκος παρὰ τὸν Σταυρὸν - τύπος πλησιέστερος πρὸς τὸ Stabat Mater - εἶναι ὁ μεγαλειώδης ὕμνος πρὸς τὴν μητρικὴν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀγάπην, πρὸς ὃ, τι προσφιλέστερον ἔχει ἡ μητέρα καὶ τὸν σπαραγμὸν διὰ τὴν ἀπώλειάν του. Τὰ πρόσωπα εἶναι ἡ Θεοτόκος, ὁ Ἰησοῦς - υἱὸς καὶ ὁ ποιητὴς παρεμβαίνων καὶ συνδέων. Ἀναπτύσσεται ἡ λογικὴ τοῦ πάθους, ἡ μεταφυσικὴ, ἡ δογματικὴ ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ λογικὴ τῆς πονούσης καὶ ὀδυρομένης μητρός, τοῦ πεπερασμένου - εἰ καὶ τελείου - ἀνθρώπου.

Ὁ πόνος ὁ ἀνθρώπινος καὶ ἡ θεία φιланθρωπία. Πονεῖ ὁ ἀνθρώπος δι' ἐκεῖνον τῆς ἀγάπης τοῦ ὁποῖου ἔχει ἀνάγκην. Καὶ πονεῖ ὁ Θεὸς διὰ τὸ πλάσμα του. Παρηγορεῖ ὁ θρηνούμενος, διότι ἀνάγκην ἔχει πράγματι ὁ θρηνῶν. Οἱ στίχοι τοῦ ὕμνου αὐτοῦ ἔχουν δραματικὸν μεγαλεῖον:

δός μοι λόγον. Λόγε· μὴ σιγῶν παρέλθης με.

.....
 :ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.: (οἶκος α')

.....
 γνῶναι θέλω, οἴμοι, πῶς τὸ φῶς μου σβέννυται,
 πῶς σταυρῶ προσπῆγνυται
 I: ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.:I (οἶκος β')

Ἡ Θεοτόκος ὑπακούουσα πρὸς στιγμὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ ὅπως μὴ θρηνῆ, λέγει:

Ἰδοῦ, φησί, τέκνον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου
 τὸν κλαυθμὸν ἀποσοβῶ· τὴν καρδίαν μου συντρίβω
 ἐπὶ πλεῖον·
 ἀλλ' οὐ δύναται σιγᾶν ὁ λογισμὸς μου (οἶκος ζ')

.....
 Νικῶμαι, ὦ τέκνον, νικῶμαι τῷ πόθῳ
 καὶ οὐ στέγω ἀληθῶς, ἵν' ἐγὼ μὲν ἐν θαλάμῳ,
 σὺ δ' ἐν ξύλῳ

καὶ ἐγὼ μὲν ἐν οἰκίᾳ, σὺ δ' ἐν μνημεῖῳ·
 ἄφες οὖν συνέλθω· θεραπεύει γάρ ἐμέ τὸ θεωρεῖν σε (οἶκος ιε')

Εἰς τὸν δεῦτερον ὕμνον ἐξετάζονται:

Ἡ θεία καὶ λυτρωτικὴ πλευρά τοῦ Πάθους.

Ἡ φιλανθρωπία, κεντρικὴ ἔννοια τοῦ Ρωμανοῦ, ποῦ ὠθεῖ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ Πάθος διὰ τοῦ ὁποῖου σώζει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν συμφιλιώνει ἐκ νέου μετὰ τὸν Θεόν.

Ἡ περιγραφή τῶν γεγονότων (κριτήρια, λαός, δίκαι, φθῶνοι κλπ.) παριστάνονται μετὰ τὴν δραματικὴν διηγηματικότητα τοῦ ποιητοῦ. Χρησιμοποιοῦνται αἱ γραφαί, αἱ προφητεῖαι καὶ ἐφευρίσκονται ἄλλαι προεκτάσεις.

Πρόσωπα - Ἰησοῦς καὶ Ἰουδαῖοι

Ἰησοῦς καὶ ἄνθρωποι

Ἰησοῦς καὶ δικασταί (ἀπουσιάζει ἡ Θεοτόκος).

Ὁ Ἰησοῦς εὐεργετῶν καὶ ἀντὶ εὐχαριστιῶν δεχόμενος ὀνειδισμούς. Ἡ συμμετοχὴ τῆς φύσεως εἰς τὸ Πάθος εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ρωμανοῦ προοικονίζει τὴν μεταγενέστερον ἀκμάσασαν καὶ λαϊκότερον χαρακτήρα ἔχουσαν θρηνητικὴν ποίησιν τῆς Μ. Παρασκευῆς: *Σήμερον μαῦρος οὐρανός, σήμερον μαῦρη ἡμέρα...*

Ο άφελληνισμός τῶν Μακεδόνων καὶ ὁ «Μακεδονισμός» τῶν Σλάβων (Β')

Τοῦ κ. Γεωργίου Σ. Τσιόρα,

Διευθυντὸς Ἰδιαιτέρου Γραφείου Ἀρχιεπισκοπικοῦ Ἀθηνῶν καὶ πόσης Ἑλλάδος.

Γ) Γλώσσα

Οἱ Σλάβοι βόρειοι γείτονες ὡς ἐδῶ προσμετροῦν : Βόρεια Μακεδονία γεωγραφικά, μὲ μακεδονικὴ ἰθαγένεια νομικά καὶ μακεδονικὴ ἐθνικότητα πολιτικά, ὅπως τὴν ἐξηγήσαμε προηγουμένως. Ἀλήθεια, ποιά θὰ εἶναι ἡ γλώσσα τους; Ἰδῶμεν.

Ἱστορικά, οἱ ἀρχαῖες ἐλληνικὲς διάλεκτοι (ἰωνικὴ - ἀττικὴ, ἀρκαδοκυπριακὴ, αἰολικὴ καὶ δωρικὴ) εἶχαν ἀπὸ τὸν 4ο π.Χ. αἰῶνα ὑποχωρήσει καὶ σταδιακὰ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρινὴ Κοινὴ. Σὲ αὐτὴ λοιπὸν τὴν Κοινὴ Ἑλληνικὴ γράφτηκε ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ, συνεπῶς, καὶ οἱ Ἐπιστολὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, κείμενα χριστιανικῆς πίστεως ἀλλὰ καὶ μνημεῖα παγκόσμιου γλωσσικοῦ πολιτισμοῦ. Ἔστω ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μάθαινε τὰ ἐλληνικά ὡς ξένη γλώσσα. Οἱ Ἐπιστολὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς, τοὺς Κορίνθιους, τοὺς Φιλιππησίους, γράφτηκαν στὴν Ἀλεξανδρινὴ Κοινὴ γλώσσα, πού καταλάβαιναν καὶ οἱ Μακεδόνες τῆς Θεσσαλονίκης καὶ οἱ Μακεδόνες τῆς Πέλλας καὶ τῶν Φιλίππων καὶ ὁ λαὸς τῆς Κορίνθου καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες μαζί : στὰ ἐλληνικά. Οἱ Σλάβοι γείτονες ξέρουν ἄραγε νὰ διαβάζουν μακεδονικά; Ξέρουν μήπως νὰ διαβάζουν τὶς Ἐπιστολὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πού ἐστάλησαν στοὺς Μακεδόνες καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνες τῆς 1ης μ.Χ. ἑκατονταετίας. Ἀκόμα πιὸ πολύ, ξέρουν ἄραγε νὰ διαβάζουν τὶς ἐπιγραφές, πού μὲ τόση φροντίδα φυλάσσονται ἀπὸ τοὺς αἰῶνες καὶ τὶς χιλιετίες στὰ ἔγκατα τῆς μακεδονικῆς γῆς καὶ ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη ἀνασύρει στὸ φῶς; Ἀκόμη, μποροῦν μήπως νὰ μᾶς ἐκθέσουν δικὰ τους κείμενα ἢ ἀνασκαφικὰ εὐρήματα, πού νὰ δηλώνουν, ἔστω ὑπαινικτικά, τὴ μακεδονικὴ προέλευση τοῦ βουλγαρικοῦ γλωσσικοῦ τοῦς ἰδιώματος; Ἐνὸς σλαβικοῦ ἰδιώματος, μὲ Κυριλλικὴ γραφὴ, πού δὲν ἔχει καμία σχέση μὲ τὰ μακεδονικά του Μ. Ἀλεξάνδρου, δηλαδὴ μὲ τὴν ἐλληνικὴ γραφὴ. Ὅση σχέση ἔχουν τὰ ἐλληνικά τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὰ ἀμερικάνικα ἀγγλικά, ἀλλῆ τόση σχέση ἔχουν τὰ σλαβικά τῶν Σλάβων ἐπὶ κοινῶν ἐνὸς μικροῦ μέρους τῆς ἱστορικῆς Μακεδονίας μὲ τὰ μακεδονικά. Τὰ μακεδονικά δὲν εἶναι νεκρὴ γλώσσα, εἶναι ἡ ὁμιλούμενη ἐλληνικὴ, ὅπως διαμορφώθηκε μέσα στὴν ἱστορικὴ τῆς διαχρονικὰ.

Στὸ 20σέλιδο κείμενο τῶν Πρεσπῶν, στὸ Ἄρθρο 1, πάρ. 3γ, ἀναφέρεται ὡς ἐπίσημη γλώσσα τῶν Σλάβων βόρειων γειτόνων μας ἡ

«μακεδονικὴ γλώσσα», ὅπως ἀναγνωρίστηκε ἀπὸ τὴν Τρίτη Συνδιάσκεψη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τὴν τυποποίηση τῶν Γεωγραφικῶν Ὀνομάτων, πού διεξήχθη στὴν Ἀθήνα τὸ 1977. Ὅπως λέει τὸ ἴδιο τὸ κείμενο, ἡ Συνδιάσκεψη αὐτὴ ἀναφερόταν σὲ τυποποίηση γεωγραφικῶν ὀνομάτων καὶ ὄχι σὲ ἀναγνώριση γλωσσῶν ἢ γλωσσικῶν ἰδιωμάτων. Ἐπομένως, ὁ ἰσχυρισμὸς ἀκόμα καὶ Ἑλλήνων διαπραγματευτῶν, λὲς καὶ ἔψαχναν γιὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῶν Σλάβων γειτόνων, ἂν εἶναι ποτὲ δυνατόν, ὅτι οἱ γείτονες εἶχαν ἀναγνωρισμένη «μακεδονικὴ γλώσσα», δὲν εἶναι ἀκριβὴς οὔτε ἀμάχητος. Τώρα ἀμαχητὴ ἡ μακεδονικὴ γλώσσα παραδόθηκε στοὺς Σλάβους βόρειους γείτονες, οἱ ὁποῖοι δὲν μποροῦν νὰ διαβάσουν οὔτε μία λέξη ἀπὸ τὰ κείμενα τῆς μακεδονικῆς γλώσσας, πού διαχρονικὰ διασώθηκαν ἢ πού ἐπιμελῶς φυλάσσει ἡ μακεδονικὴ γῆ καὶ φέρνει στὸ φῶς ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐρευνα. Οἱ Βέλγοι δὲν ὁμιλοῦν «βελγικά», ἔχουν τρεῖς ἐπίσημες γλώσσες, τὰ ἄλλανδικά, τὰ γαλλικά καὶ τὰ γερμανικά. Οἱ Ἑλβετοὶ δὲν ὁμιλοῦν «ἑλβετικά», ὁμιλοῦν γερμανικά, γαλλικά, ἰταλικά καὶ ρομανικά. Οἱ Βραζιλιάνοι ὁμιλοῦν πορτογαλικά. Οἱ Ἀργεντινοὶ ὁμιλοῦν ἰσπανικά. Στους Σλάβους γείτονες, ἔστω καὶ ἂν ἀποδόθηκε, ὅπως τοὺς ἀποδόθηκε, ἡ ὀνομασία Βόρεια Μακεδονία, ἡ γλώσσα τους, ἡ ὁποία εἶναι ἰδίωμα ἢ διάλεκτος τῆς βουλγαρικῆς, ὀνομάστηκε «μακεδονικὴ». Ὁ σλαβικὸς ἐθνικὸς εὐγονισμὸς χρειάζεται μᾶλλον ὁμολογὴ γλωσσικὴ ἔκφραση. Τὴν κατασκευάσαμε ἤδη. Ἡ γλώσσα αὐτὴ, πού οἱ Σλάβοι βόρειοι γείτονες ὀνόμασαν «μακεδονικὴ», «δὲν διαθέτει προῖστορία, σὲ πλήρη καὶ ἑκκωφαντικὴ ἀντίθεση μὲ αὐτὸ πού συμβαίνει μὲ ἄλλους τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαούς. Δὲν διαθέτει παρελθόν καὶ πρόκειται γιὰ προῖον «ἐπεξεργασίας» καὶ ὄχι φυσικῆς ἐξέλιξης».[14] Τὸ βουλγαρικὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα, μὲ τὸ Κυριλλικὸ ἀλφάβητο, πού ὀνομάστηκε «μακεδονικὴ» γλώσσα, δὲν ἔχει καμία ἀπολύτως σχέση μὲ τὰ ἐλληνικά τῶν Μακεδόνων. Ὑφαντὰζον ἔτσι καὶ τὸ ὄνομα τῆς γλώσσας τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας καὶ ἀλλοιώνουν τὸν γλωσσικὸ πολιτισμὸ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀναπάντητη θὰ ἀφήσουμε ἀπρόσμενη δήλωση θεσμικοῦ παράγοντα, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίστηκε: «δὲν μιλάμε μακεδονικά, ὁπότε δὲν τοὺς δώσαμε τὴ μακεδονικὴ γλώσσα». Τί νὰ ὑποθέσουμε; Ἄγνοια ἱστορικῆ; Ἰδεοληψία; Ἐνδοτισμὸ; Πολιτισμικὸ μηδενισμὸ;

Ὅμως ἡ μεροληψία τῆς (ἀ)συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν σπερμαίνεται στὸ ἐπίμαχο Ἄρθρο 7, παρ. 1, παρ. 2 καὶ παρ. 3, ὅπου οἱ ὄροι «Μακεδονία» καὶ «Μακεδόνες» νοοῦνται ὡς ἑξῆς:

• γιὰ τὴν Ἑλλάδα (σημ.: ἡ ἀρίθμηση τοῦ γράφοντος) : α) ἡ περιοχὴ, β) ὁ πληθυσμὸς τῆς βόρειας περιοχῆς τῆς Ἑλλάδος, δηλαδὴ τῆς Μακεδονίας γ) ὁ ἐλληνικὸς πολιτισμὸς, δ) ἡ ἱστορία, ε) ἡ κουλτούρα, στ) ἡ κληρονομιά, ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἕως σήμερα.

• για τους Σλάβους γείτονες (σημ.: η άριθμηση του γράφοντος): α) ή επικράτεια, β) ή γλώσσα, γ) ο πληθυσμός, δ) η ιστορία, ε) ο πολιτισμός, στ) ή κληρονομιά. Αριθμητική ισορροπία, αλλά ποιοτική ανισορροπία, διότι:

Από τη σύγκριση των δρών και των χαρακτηριστικών των δύο μερών, για τη βόρεια περιοχή της Ελλάδας, δηλαδή τη Μακεδονία, εμφανίζονται οι συνώνυμοι όροι «πολιτισμός» και «κουλτούρα», κάτι που παράγει τεχνητή αριθμητική ισορροπία και απουσιάζει εκκωφαντικά η γλώσσα, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Μία απουσία που δημιουργεί αγεφύρωτη ποιοτική διαφορά, εις βάρος μας. Η γλώσσα δόθηκε ως χαρακτηριστικό ΜΟΝΟ στους Σλάβους γείτονες. Δεν είναι μεταφραστικό λάθος. Τα «μακεδονικά» δόθηκαν ως γλώσσα των Σλάβων βόρειων γειτόνων και στο Άρθρο 1, παρ. 3γ, και στο Άρθρο 7, παρ. 1, παρ. 3 και παρ. 4, παρότι οι Σλάβοι δεν ανταμώθηκαν ποτέ με τους αρχαίους Μακεδόνες. Η Μακεδονία της Ελλάδας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, γλωσσικά, είναι άφωνη. Στα χαρακτηριστικά που τους αναγνωρίζει ή (ά)συμφωνία των Πρεσπών δεν συμπεριλαμβάνεται κάποια γλωσσική έκφραση. Ούτε Μακεδονικά, ούτε Ελληνικά. Προφανώς, αν έλεγαν ότι ο Μέγας Αλέξανδρος και οι γηγενείς Μακεδόνες ανά τους αιώνες όμιλούν μακεδονικά, τότε τα «μακεδονικά» των Σλάβων δεν θα «χωρούσαν». Πόσα μακεδονικά υπάρχουν; Τα Κυριλλικά των Σλάβων ή τα ελληνικά των Μακεδόνων, μέσα στην ιστορική τους διαχρονία; Αν πάλι έλεγαν ότι μίλιαν ελληνικά, τη γλώσσα που δίδασκε ο Αριστοτέλης στον Μέγα Αλέξανδρο, τότε θα αναγνώριζαν τους αρχαίους Μακεδόνες ως Έλληνες και θα κατέρρευε όλο το κατασκευασμένο αφήγημά τους. Έτσι, τους Έλληνες Μακεδόνες, διαχρονικά, τους άφησαν άγλωσσους και άφωνους. «Μονάχη έγνοια ή γλώσσα μου στις άμμουδιές του Όμηρου», [15] μάς δηλώνει ο ποιητής του Αιγαίου. «Μήγαρις έχω άλλο στό νου μου, πάρεξ έλευθερία και γλώσσα;», [16] μάς υπενθυμίζει ο έθνικός μας ποιητής. Άπίστευτο και όμως αληθινό. Σε μία λόγια Πατρίδα, όπου, με τό έκφραστικό της μέσο, τη διαχρονική ελληνική γλώσσα, γράφτηκε ο φιλοσοφικός λόγος της αρχαίας Ελλάδας, ο Θεϊός Λόγος της Καινης Διαθήκης και άπαραμύλλη σύγχρονη ποίηση που προσμετρά, μέχρι στιγμής, δύο (2) Νόμπελ λογοτεχνίας στον 20ό αιώνα, ο Μέγας Αλέξανδρος και οι γηγενείς Μακεδόνες ανά τους αιώνες εμφανίζονται βουβοί, για να δικαιολογηθεί ή «κατασκευή» της «μακεδονικής» γλώσσας των επήλυδων Σλάβων γειτόνων μας. Χονδροειδής, ανιστόρητος και άγενής τρόπος, για τον άφελληνισμό των Μακεδόνων και τον «Μακεδονισμό» των Σλάβων. Οι έμπνευστές της (ά)συμφωνίας των Πρεσπών ισχυρίζονται ότι είναι μία συμφωνία - μοντέλο, μία συμφωνία - πρότυπο, ένα διπλωματικό άριστούργημα. Φαντάζεστε να μην ήταν;

Επιπρόσθετα για τους Σλάβους βόρειους γείτονες, στο ίδιο επίμαχο Άρθρο 7, παρ. 4, αναγράφεται: «Το δεύτερο μέρος σημειώνει ότι ή επίσημη γλώσσα του, ή μακεδονική γλώσσα, ανήκει στην ομάδα των Νότιων Σλαβικών γλωσσών». Αλήθεια μία γλωσσική έκφραση που ανήκει σε Σλαβική ομάδα επήλυδων του 6ου μ.Χ. αιώνα, διότι τότε έχουμε κάθοδο σλαβικών φύλων στη χερσόνησο του Αΐμου, ή οποία χρησιμοποιεί το σλαβικό Κυριλλικό αλφάβητο του 9ου μ.Χ. αιώνα και όψιμα, μόλις τον 20ό μ.Χ. αιώνα, «άνακαλύπτει» ότι είναι «μακεδονική» γλώσσα, με άναγωγή στους Μακεδόνες του 4ου π.Χ. αιώνα, πόσο αληθινή μπορεί να είναι ως όνομασία; Μάλλον κίβδηλη μου φαίνεται. Έσείς τί λέτε; Παρενθετικά, άφου οι Σλάβοι γείτονες, ανεξάρτητα από το όνομα της γλώσσας τους, γλωσσικά είναι Σλάβοι, του 6ου μ.Χ. αιώνα, πώς άραγε έθνολογικά είναι «Μακεδόνες», με άναγωγή στους Μακεδόνες του 4ου π.Χ. αιώνα; Άδικαιολόγητο χάσμα χιλίων (1000) χρόνων. Άραγε τώρα, τον 20όν μ.Χ. αιώνα, τό κατάλαβαν; Μάλλον κάλπικη μου φαίνεται, λοιπόν, και ή έθνική τους ταυτότητα. Έσείς τί λέτε;

Ώστόσο, στο 20ό έξέλιδο κείμενο των Πρεσπών, είναι ή πρώτη και τελευταία φορά που αναφέρεται και αναγνωρίζεται ως σλαβικό τό γλωσσικό ίδίωμα των γειτόνων. Σχεδόν παντού κρύβεται ή σλαβική τους καταγωγή. Αυτή ή όμολογημένη σλαβική γλωσσική καταγωγή των γειτόνων μας είναι, νομίζω, μία χαραμάδα αλήθειας ικανή να άποδομήσει τη «μακεδονική» άταπάτη τους. Σλάβοι είναι οι άνθρωποι, ως Σλάβοι αυτοπροσδιορίζονται στις στιγμαίες άναλαμπές της άτογνωσίας τους. Σλαβικό τό Κυριλλικό τους αλφάβητο, Σλάβοι έθνικά που παραδόξως κρύβονται ως Σλάβοι πίσω από τό προσωπείο του «Μακεδονισμού», χωρίς να τους καταδιώκει κανένας. Άφότου είχε ύπογραφε ή (ά)συμφωνία των Πρεσπών, ίσως έκ του άσφαλου, ο ΥΠΕΞ των Σλάβων βόρειων γειτόνων μας κ. Νίκολα Ντιμιτρόφ, σε μία μάλλον στιγμαία άναλαμπή της ύπαρξιακής και προσωπικής του άτογνωσίας δήλωσε: «Είμαστε Σλάβοι» και «Ής πολίτης γνωρίζω ότι ή γλώσσα μου είναι μία από τις νοτιοσλαβικές γλώσσες, όπως και ο πολιτισμός μας, ή παράδοσή μας [...]. Νομίζω ότι για μάς είναι ύγιές να είμαστε υπερήφανοι γι' αυτό που είναι δικό μας και πιστεύω ότι αυτή ή περιπέτεια (του έξαρχαιισμού) πρέπει να τελειώσει». [17] Θεωρητικά πολύ σωστά. **Η συνέχεια στο επόμενο**

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[14] Xenofonh@gmail.com, «Η γλώσσα ως τεκμήριο έθνικής ταυτότητας». Το Ποντίκι, 4 Οκτωβρίου 2018, σ. 26.

[15] Όδυσσέα Ελύτη, Το Άξιόν Έστι, Ίκαρος, 121993, σ. 28.

[16] Διονύσιου Σολωμού, Ποιήματα και Πεζά, Γράμματα, 2006, σ. 280.

[17] Εφημερίδα Πρώτο Θέμα, www.protothema.gr, ηλεκτρονική έκδοση, 21 Τονίου 2018.

«Ο παιδαγωγός και ο παιδαγωγούμενος έφηβος κατά τη διδασκαλία των Τριών Ίεραρχών»

Τοῦ κ. Βασιλείου Βοζάκη, Θεολόγου

Β'

Δυστυχῶς μεταξύ τῶν ἄλλων κακῶν, πού προκαλεῖ εἴτε ἡ ἀδιαφορία εἴτε ἡ νοσηρὴ καὶ ὑπερβολικὴ ἀγάπη, πού ἐπιδεικνύουν κάποιοι γονεῖς πρὸς τὰ παιδιά τους, εἶναι καὶ ἡ διαμόρφωση χαρακτήρα, πού διακρίνεται γιὰ τὴν ἀναιδεια, τὸν ἐγωκεντρισμὸ καὶ γενικότερα τὴν προβληματικὴ συμπεριφορὰ. Ὁ μέγας ἀνατόμος τῆς πνευματικῆς ζωῆς, Ἅγιος Βασίλειος, ἐπισημαίνει τί κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸν μαθητὴ μὲ αὐτὴ τὴν ὑπερφίαλη συμπεριφορὰ : «Τὸ νὰ μὴν πειθαρχεῖ κανεὶς καὶ νὰ ἀντιλέγει ἀποτελεῖ ἀπόδειξη πολλῶν κακῶν ἀρρωστημένη πίστη, ἀμφίβολη ἐλπίδα, ἔπαρση καὶ ὑπερήφανο ἦθος». Ὁμῶς «μαθέτωσαν ἄρχεσθαι» ἐπιβάλλεται στοὺς νέους, προειδοποιεῖ ὁ Χρυσόστομος.

Ὁ Μέγας Βασίλειος, ἀναφερόμενος στὰ παιδαγωγικὰ μέτρα, πού λαμβάνει ὁ Θεός, γιὰ νὰ θεραπεύσει τὴν ἀπομάκρυνση τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ θέλημα Του, τὸν συγκρίνει μὲ τοὺς καλοὺς πατέρες πού φροντίζουν τὰ παιδιά τους.

Ἐπεξηγεῖ λοιπὸν ὅτι αὐτοὶ «θυμῶνουν κατὰ τῶν νέων καὶ ἐξανίστανται, ὄχι γιὰ τὸ θέλουν νὰ τοὺς προξενήσουν κάποιο κακὸ, ἀλλὰ γιὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσουν, ἀπὸ τὴ νηπιακὴ ἀδιαφορία καὶ τῆς νεότητος τὰ ἀμαρτήματα, πρὸς τὴν ἐπιμέλεια». Συνεπῶς ἡ ἔλλειψη παιδαγωγικῶν ποινῶν στὴς περιπτώσεις πού αὐτὲς θὰ ὠφελήσουν, δὲν μετατρέπει τὸν καθηγητὴ σὲ ἄφθαστο παιδαγωγὸ, ἀλλὰ εἴτε προδίδει τὴν ἀδιαφορία του γιὰ τὸν παιδαγωγούμενο ἔφηβο, εἴτε ἀποκαλύπτει τὴν ὀλαζονικὴ ψευδαίσθησή του ὅτι εἶναι εὐσπλαχνικότερος ἀκόμα καὶ αὐτοῦ του Θεοῦ. Ὅταν δὲν διορθώνει ὁ παιδαγωγὸς τὸ παιδί, ὅπως μᾶς ἐπισημαίνει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, τότε «αὐτὸ εἶναι ζημιὰ καὶ γιὰ τὸν διδάσκαλο καὶ γιὰ τὸν μαθητὴ».

Ἡ παιδαγωγία τῆς τόσο κρίσιμης, ἀλλὰ καὶ τόσο δύσκολης ἐφηβικῆς ἡλικίας δὲν εἶναι κάτι τὸ εὐκόλο. «Ἄγριον ἢ νεότης... καθάπερ τις ἵππος ἀδάμαστος, καθάπερ τι θηρίον ἀτίθασσον».

Μ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα, σὰν ἓνα νοητὸ ζωγραφικὸ πίνακα, μᾶς τὴν ἀπεικονίζει διὰ τῆς γραφίδας του ὁ ἀξέπεραστος καλλιτέχνης τοῦ λόγου, Χρυσόστομος. Χρειαζέται λοιπὸν αὐτὴ ἡ δύσκολη ἡλικία σωστοὺς χειρισμοὺς, γιὰ νὰ ὑπάρξει τὸ ἐπιθυμώμενο ἀποτέλεσμα καὶ ὄχι τὸ ἄκρως ἀντίθετο. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης εἶχε ἐπισημάνει ὅτι ἡ ἐπιπληξη καὶ μάλιστα ἡ συνεχῆς ὄχι μόνον δὲν διορθώνει τὸν ἔφηβο, ἀλλὰ προκαλεῖ τὴ βίαιη ἀντίδραση τοῦ ψυχικοῦ του κόσμου, καὶ τὸν καθιστᾷ ὀλοένα καὶ σκληρότερο. Ὁ ἔλεγχος εἶναι ἀναγκαῖο νὰ συνοδεύεται μὲ λόγους καλοσύνης καὶ παρηγορίας, ὥστε νὰ ἡρεμεῖ καὶ νὰ μαλακώνει ἡ ταραγμένη καὶ ἀποπροσανατολισμένη ψυχὴ του καὶ παράλληλα νὰ κερδίζουμε τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἐλεγχόμενου. Ἀπόλυτα σύμφωνος μὲ τὰ παραπάνω εἶναι καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ ὁποῖος συμβουλεύει τοὺς ἐκπαιδευτικούς ὅτι «εἶναι ἀποτελε-

σματοκότερη ἡ παιδαγωγία πού γίνεται μὲ λογικὸ καὶ ἥπιο τρόπο, παρά ἐκείνη πού ἔχει ὡς αἰτία τῆς τὸν θυμὸ καὶ τὴν ὀργή». Ὁ ἔφηβος ἐπικιττεῖ τὴ συζήτηση καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ αἰσθανθεῖ ὅτι ἐνδιαφερόμαστε πραγματικὰ γιὰ τὸ καλὸ του καὶ σ' αὐτὸ ἀποσκοποῦν οἱ συμβουλές μας.

Ὅταν βεβοιωθεῖ γι' αὐτὸ καὶ περθεῖ ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματά μας, ἀκούει μὲ προθυμία τὶς νοουθεσίες μας. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Χρυσόστομος προτρέπει γονεῖς καὶ διδασκάλους : «Ἄς διαλεγόμεστε μὲ τὰ παιδιά μας καὶ ὄς τὰ πείθουμε».

Ὁ σωστός παιδαγωγὸς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἄκνηρὸς στὴν προσπάθειά του νὰ διορθώσει τὰ σφάλματα τοῦ μαθητῆ του, εἴτε αὐτὰ εἶναι ἠθικὰ εἴτε ἀφοροῦν τὶς κοσμικὲς γνώσεις. «Μὴ σταματήσεις νὰ συμβουλευεῖς, γιὰτί ὅσο περισσότερο θὰ ἐπιμένεις, τόσο περισσότερο αὐξάνει καὶ ὁ (πνευματικὸς) μισθός σου», ἀποφαίνεται ὁ βεῖος Χρυσόστομος. Καὶ συμπληρώνει καὶ ὁ σπουδαστὴς τὴν ἱατρικὴ ἐπιστήμη Μέγας Βασίλειος ὅτι «ὅπως οἱ ἀσθενεῖς ἔχουν ἀνάγκη τὸ φάρμακο, ἔτσι καὶ οἱ ἐπιπόλοιοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ σοφία».

Παῖδες ὅμως εἶναι ὁ ἄξιος παιδαγωγός ; Κατὰ τὸν Χρυσόστομο πού ἐπέεξε κατέχει καὶ αὐτὸ τὸν τίτλο, ὁ ἄξιος παιδαγωγὸς εἶναι αὐτὸς πού μιμεῖται τὸν Καλὸ Σπορέα Χριστὸ καὶ «σπεῖρει τὸν σπόρον» στὴν ψυχὴ τοῦ κάθε μαθητῆ του καὶ δὲν παύει νὰ κοπιᾶει καὶ νὰ «γεωργεῖ ψυχὰς», προκειμένου ταχέως ἢ καὶ βραδύτερα νὰ ὑπάρξουν σ' αὐτὲς ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο πνευματικοὶ καρποί. Καὶ συνεχίζει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, διακηρύττοντας ὅτι δικαιοῦνται νὰ φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ παιδαγωγοῦ, μόνον ὅσοι ἐκ τῶν διδασκόντων ἔχουν ὡς χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση τὴ συνεχῆ πρόοδο τῶν μαθητῶν τους. Αὐτοὶ οἱ συνειδητοὶ παιδαγωγοὶ δὲν ἔχουν σπουδαία ὕλική ἀμοιβή. Ὅμως γι' αὐτοὺς ὁ μεγαλύτερος τῶν θησαυρῶν εἶναι δικὸς τους, ὅταν ἀπολαμβάνουν τὴν ἐκτίμησή καὶ τὴν ἀγάπη ἀπὸ ἐκείνους ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τους, οἱ ὁποῖοι συνειδητοποιοῦν πόσα ὀφέλη ἀπεκόμισαν ἀπὸ αὐτούς. «Καλότυχοι εἶναι οἱ μαθητὲς πού σὰν γεράσουν θυμοῦνται τὸν δάσκαλό τους, γιὰτί ἔτσι ἀποδεικνύεται ὅτι ἀκολούθησαν τὸν καλὸ δρόμο στὴ ζωὴ», παρατηρεῖ ὁ «μεγαλάνυμος» Γρηγόριος .

Ὅμως αὐτοὺς πού καταχρῶνται τὸ ὄνομα τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν μαθητῶν τους καὶ τὸ μόνον πού τους ἐνδιαφέρει εἶναι τὸ πῶς καὶ πόσα χρήματα θὰ βάλουν στὸ βολάντιό τους, ὁ Χρυσόστομος τοὺς καυτηριάζει ἐπισημοῖνοντας ὅτι αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἄλλὰ σημάδι προσωπικῆς ἠθικῆς σήψης, ἀλλὰ ἀπόδειξη τῆς γενικότερης κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως.

Ὁ δὲ οὐρανοφάντωρ Βασίλειος σὲ συμβουλὴ του πρὸς τοὺς ἱερεῖς πού ἀσκοῦν τὸ διδασκτικὸ ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ὅμως μπορεῖ νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ πρὸς κάθε διδάσκοντα - ἀπὸ τὸν ἀπλό δάσκαλο ἕως τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου - γράφει ὅτι «δὲν πρέπει τὸ ἀξίωμα νὰ τὸν κάνει νὰ εἶναι ὑπερήφανος, γιὰ νὰ μὴν γίνῃ ἀνόητος του Μακαρισμοῦ τῆς ταπεινοφροσύνης», γιὰτί ὀφείλει νὰ βλέπει τὸ ἔργο του ὡς διακονία πρὸς τοὺς συνανθρώπους του. Ἡ ψυχὴ τῶν ἐφήβων εἶναι ἀκόμα τρυφερὴ καὶ ἡ συμπεριφορὰ τοῦ παιδαγωγοῦ πρὸς αὐτοὺς πρέπει νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη καὶ κατανόηση. Σύμφωνα μὲ τὸν Μέγα Βασίλειο : «δὲν πρέπει ὁ δάσκαλος νὰ κάνει κατάχρηση τῆς ἐξουσίας του καὶ νὰ

προσβάλλει τήν αξιοπρέπεια τῶν ὑφισταμένων του, οὔτε νά δείχνει ἀλαζονεία ἀπέναντί τους».

Ὁ παιδαγωγός εἶναι θεμελιώδης ν' ἀπατελεῖ ἕνα πρότυπο γιά τόν διδασκόμενο. Παιδαγωγική διαπίστωση τῆς παιδαγωγικῆς καί τῆς ψυχολογίας ἀποτελεῖ τὸ ὅτι ἡ ἐφηβική ἡλικία διψάει κυριολεκτικά γιά πρότυπα. Ὅμως γιά νά καταστεί ὁ διδάσκων ὑγιές πρότυπο εἶναι ἀπαραίτητο κατὰ τόν Ἅγιο Βασίλειο νά βιώνει τὸ μυστήριο τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας, ἡ ζωὴ του πρέπει νά εἶναι μίμησις Χριστοῦ. Μόνο τότε θά μπορέσει νά ἐμπνεύσει, νά ἐλκύσει καί νά γίνει τὸ ζωντανό παράδειγμα τῶν μαθητῶν του. Διαφορετικά καί νά διδάσκει περὶ ἀρετῆς, ἡ προσωπικὴ του ζωὴ θά διαψεύδει τὴ διδασκαλία του. Γιατί, ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καισαρείας : «πολλῶν μὲν ἀκήκοα λόγων ψυχοφελῶν, πλὴν παρ' οὐδενὶ τῶν διδασκάλων εὔρον ἄξια τῶν λόγων τὴν ἀρετὴν».

Γινόμενος κυριολεκτικὰ φωνὴ τῆς ἐφηβικῆς ψυχῆς ὁ Ἅγιος Γρηγόριος βροντοφωνάζει πρὸς ἐμᾶς : «Μὴν προσπαθεῖς νά με πείσεις με τοὺς λόγους σου, ἀλλὰ με τὶς πράξεις σου. Μισῶ τὴν διδασκαλία αὐτῶν, πού ὁ βίος τους εἶναι ἀντίθετος με αὐτὰ πού λένε».

Ὁ παιδαγωγός, κατὰ τόν Ἅγιο Ἰωάννη, παρομοιάζεται με ἕνα ποτάμι, πού μέσα στό ὕδατά του μεταφέρει χρυσάφι. Ἡ σκόνη τοῦ χρυσοῦ δέν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὸ ἦθος καί τὶς γνώσεις, πού ἔχουν τὴν εὐθύνη οἱ διδάσκοντες νά μεταφέρουν καί νά ἀποθέσουν στήν ψυχὴ καί στό μυαλό τῶν ἐφήβων, προκειμένου αὐτοὶ νά πλουτίσουν πνευματικά καί μορφωτικά. Ἀλλοίμονο ὅμως στίς ἡμέρες μας, πού ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς ποταμούς αὐτούς, ἀντὶ νά διοχετεύουν χρυσάφι, κατεβαίνουν θολοὶ καί λασπώδεις μεταφέροντας πάσης φύσεως πνευματικὰ ἀπορρίμματα. Ὁ Χρυσόστομος δὲ διστάζει τέτοιους παιδαγωγούς νά τοὺς χαρακτηρίσει χειρότερους καί ἀπὸ «ἀνδροφόνους», δηλαδή δολοφόνους, καί ὄχι ἄδικα, ἀφοῦ καί αὐτοὶ σκορπίζουν θάνατο, ἀλλὰ πνευματικό, πού εἶναι πολὺ χειρότερός του σωματικοῦ. Ὁ παιδαγωγός κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες πρέπει νά εἶναι γιά τὸν μαθητὴ τοῦ πρότυπο εὐλάβειας, φιλοπατρίας, φιλομάθειας, ταπεινοφροσύνης, δικαιοσύνης, φιλανθρωπίας καί γενικά κάθε χριστιανικῆς ἀρετῆς.

Λόγω ὅμως τῶν στενῶν χρονικῶν πλαισίων, ἐδῶ θά πρέπει νά περατώσουμε αὐτὴ τὴ στοχολόγησι κάποιων μόνο ἀπὸ τὶς συμβουλές καί τὰ πορίσματα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν περὶ τῶν παιδαγωγῶν καί τῶν παιδαγωγουμένων. Τὸ σύνολό τους βρίσκεται ἐγκατεπαρμένο στό πολυάριθμα κείμενα τῶν ἔργων τους καί περιμένουν ὡς χρυσίζουσες θάλασσες ὄριμων σιτηρῶν τοὺς φιλότιμους καί πρόθυμους «ἐργάτες», δηλαδή τοὺς παιδαγωγούς, νά τὰ θερίσουν, προκειμένου με αὐτὰ νὰ θρέψουν τὴν ψυχὴ τῆς νεολαίας μας, πού ἰδίως στίς ἡμέρες μας διαγιγνέται ὀλοένα καί ἐντονότερα ἕνα πνευματικὸ λιμό. Ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία, πού πρεσβεύουν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες, δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀνθρωπιστική, οὔτε οὐδετερόθρησκη, οὔτε ἄθεη. Εἶναι Ὀρθόδοξη! **ἡ συνέχεια στό ἐπόμενο**

* Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα στήν κεντρικὴ ἐκδήλωση ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῆς Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης Χίου, στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τοῦ ἱστορικοῦ Ἰου Γυμνασίου Χίου, στίς 30 Ἰανουαρίου 2019.

Ἡ ἈΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Ἡ ἘΛΠΙΔΑ ΤΟΥ ἙΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Γράφει ὁ κ. Κωνσταντῖνος Χαλέβας
Ἀρχαιοντάκτης περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

«Σήμερον πᾶσα κτίσις ἀγάλλεται καί χαίρει ὅτι Χριστὸς Ἀνέστη καί ὁδὸς ἐσκέλευθη». Ἀναστάσιμο παίαν φάλαυμε οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ ὁμολογοῦμε τὸ μεγαλύτερο θαῦμα πού εἶδε ἡ Ἀνθρωπότης. Τὴν Ἀνάστασι τῶν Κυρίου. Τὸ μήνυμα τῆς Ὀρθοδοξίας εἶναι Σταυροαναστάσιμο. Μετὰ τὴ Σταύρωσι ἀκολουθεῖ ἡ Ἀνάστασι. Ἀρκεῖ νά τὸ πιστέψουμε. Καί ὁ Ἑλληνισμὸς πιστεύει. Παρὰ τὶς ἐπιθέσεις καί τὶς ἀμφισβητήσεις τῶν πάσης φύσεως ἀποδομητῶν αὐτὸ τὸ ἔθνος οὐδέποτε ὑπῆρξε οὐδετερόθρησκο. Ἡ Ὀρθόδοξια εἶναι γιά τὸν Ἕλληνα ἡ πίστη του, ἡ ταυτότητά του, ἡ κληρονομία του, ἡ πηγὴ ἔλπιδος, ἡ ἄκτινα φωτὸς μέσα στό σκοτάδι. Στὴ μακρὰ διάρκειά τῆς δουλείας, ὅταν ὁ ὑπόδουλος Ἕλληνας ἔλεγε ΧΡΙΣΤΟΣ ἈΝΕΣΤΗ, μέσα στὴ ψυχὴ του φώλιαζε ἡ ἐλπίδα ὅτι συντόμως καί ἡ Ἑλλὰς θά ἀναστηθεῖ. Τὸ Γένος ἐπεβίωσε μετὰ ἀπὸ ὑποδουλώσεις, καταπιέσεις καί ἐπιδρομές, ἐπειδὴ κρατήθηκε ζωντανὸ χάρις στό Ἀναστάσιμο μήνυμα τῆς Ὀρθοδοξίας.

Καί σήμερον θά πάρουμε δύναμη ἀπὸ τὸ Φῶς τῆς Ἀναστάσεως γιά νά ἀγωνισθοῦμε γιά τὸ ἐθνικὰ μας θέματα. Γιά νά ἀντισταθοῦμε σὲ ἐκείνους πού σφετερίζονται τὸ ἱερὸ δνομα καί τὴν ἱστορία τῆς Μακεδονίας. Γιὰ νά συμπαρασταθοῦμε στοὺς ἀδελφούς μας τῆς Βορείου Ἡπείρου, πού καταπιέζονται ἀπὸ τὴν ἀλβανικὴ κυβέρνησι. Γιὰ νά μὴν ἐπιτρέψουμε τὴ νομιμοποίηση τῆς κατοχῆς στὴ Βόρειο Κύπρο καί τὸν ἀφελήνισμὸ τῶν συνειδήσεων στὴν ἐλεύθερη Κύπρο. Γιὰ νά στηρίξουμε τὸ Πατριαρχεῖο μας καί τοὺς ἀνά τὴν ὑψηλὴ Ὀρθόδοξος. Γιὰ νά στείλουμε μήνυμα ἐλπίδας στοὺς λίγους Ἕλληνες πού ἀπέμειναν στὴν Κωνσταντινούπολη, Ἱμβρο καί Τένεδο. Γιὰ νά στείλουμε τὶς εὐχαριστίες μας στοὺς ἀπανταχοῦ Ὀμογενεῖς Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι διατηροῦν πίστη, γλῶσσα καί πατριωτισμὸ.

Θά ἀντλήσουμε δύναμη ἀπὸ τὸ ἐλπιδοφόρο μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως γιά νά διδάξουμε στό παιδιά μας τὴν Ὀρθόδοξη Πίστη, τὴ διαχρονικὴ γλῶσσα μας καί τὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀνθιστάμενοι στό σχέδια τῶν ἀποδομητῶν τῆς Παιδείας καί τῆς ἐθνικῆς ταυτότητας. Θά καλλιεργήσουμε τὴ συγκρατημένη αἰσιοδοξία γιά τὸ μέλλον τῆς πατρίδος μας καί δέν θά παρασυρθοῦμε ἀπὸ τὸ κλίμα ἐθνικῆς κατάθλιψης, τὸ ὁποῖο ἐπηρεάζει ὅσους δέν ἔχουν γευθεῖ τὰ νάματα τῆς Ἑλληνορθόδοξης Παράδοσης. Θά στηρίξουμε τὸν ἱερέα καί τὸν ἐκπαιδευτικὸ πού διακονοῦν φιλότιμα, παρὰ τὶς δυσκολίες, τὴν κοινωνία καί τὴν πολιτιστικὴ μας ἰδιοπροσωπία.

Πάσχα τῶν Ὀρθόδοξων, Πάσχα τῶν Ἑλλήνων. Ἄς στείλουμε τὶς εὐχές μας στοὺς στρατιώτες, τοὺς ναυτεὶς καί τοὺς ἀεροπόρους μας, πού προστατεύουν τὰ σύνορά τῆς Πατρίδας ἀπὸ τὰ σχέδια τοῦ νέου Ὀθωμανισμοῦ.

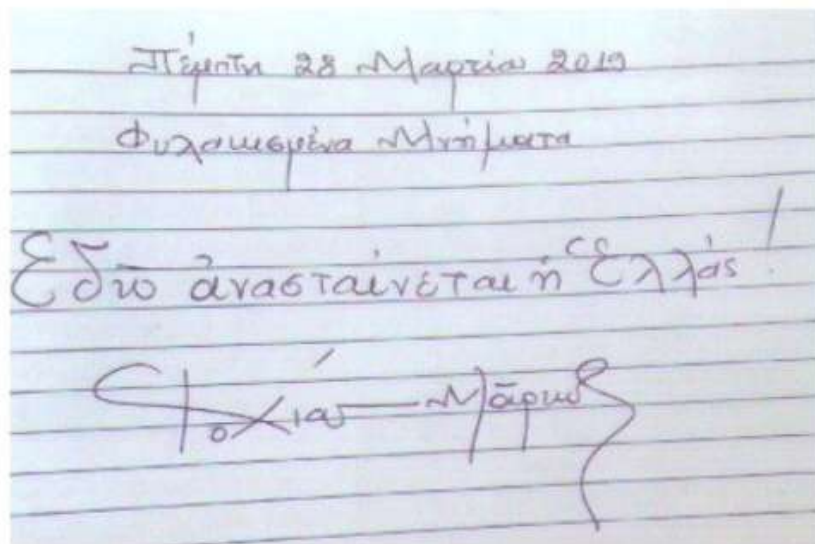
Νηοῦκι Παναγιά, δίπλα στίς Οἰνοῦσες Χίου: Μοναστικὸι κάτοικοι οἱ λίγοι φαντάροι. Ἠθικὸν ἀκμαϊότατον. Τὸ Μέγα Σάββατο ἡ φρουρὰ θά λειτουργηθεῖ καί θά βροντοφωνάξει: «ΧΡΙΣΤΟΣ ἈΝΕΣΤΗ! ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ!».

Δεῦτε λάβετε φῶς! Ἡ Ὀρθόδοξια εἶναι ἡ ρίζα μας καί ἡ ἐλπίδα μας.*

* Τὸ παρὸν ἐλήφθη ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» τῆς 27-28.4.2019.

Κατάθεση στεφάνου τιμής και εγγνωμοσύνης εις τους αγωνιστάς της ΕΟΚΑ (1955-1959) από τον Σεβ. Μητροπολίτην Χίου κ. Μάρκον.

Χειρόγραφον Σημείωμα τοῦ Σεβ. Χίου κ. Μάρκου εἰς τό βιβλίον ἐπισκεπτῶν τῶν φυλακισμένων μνημῶν τῆς Κύπρου.

Ὁ ἑορτασμός τῆς Ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου 1821 ἀπό τά Κατηχητικά Σχολεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου (23.3.2019).

Ἡ χοροψαλμία τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Χίου «ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΑΘΟΣ», ψάλλει ὕμνους τῆς Μεγ. Ἑβδομάδος εἰς τόν Ἱ. Ν. Ἁγ. Νικολάου Οἴνουσῶν (1.4.2019).